

Rapport
2020:17

Deltakerundersøkelsen for lærere 2020

En spørreundersøkelse om videreutdanning under Covid-19

Cay Gjerustad og Ann Cecilie Bergene

NIFU

Rapport
2020:17

Deltakerundersøkelsen for lærere 2020

En spørreundersøkelse om videreutdanning under Covid-19

Cay Gjerustad og Ann Cecilie Bergene

Rapport 2020:17

Utgitt av Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU)
Adresse Postboks 2815 Tøyen, 0608 Oslo. Besøksadresse: Økernveien 9, 0653 Oslo.

Prosjektnr. 21149

Oppdragsgiver Utdanningsdirektoratet
Adresse Postboks 9359, Grønland, 0135 Oslo

Fotomontasje NIFU

ISBN 978-82-327-0474-3
ISSN 1892-2597 (online)

Copyright NIFU: CC BY 4.0

www.nifu.no

Forord

Denne rapporten er skrevet på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet. Rapporten presenterer resultater fra Deltakerundersøkelsen 2020, en spørreundersøkelse rettet mot lærere som har tatt videreutdanning i regi av strategien *Kompetanse for kvalitet*. Hensikten er å undersøke lærernes opplevelse av hvordan situasjonen med Covid-19 har påvirket deres studier og mulighet til å fullføre.

Cay Gjerustad og Ann Cecilie Bergene har stått for innsamling av data, analyser og rapportskrivning. Jens Grøgaard har lest gjennom og kvalitetssikret rapporten.

Vi ønsker å takke de mer enn 3500 lærerne som tok seg tid til å svare på spørreundersøkelsen.

Oslo, 1. september 2020

Vibeke Opheim
direktør

Roger André Federici
forskningsleder

Innhold

Sammendrag	7
1 Innledning.....	9
1.1 Videreutdanning i Kompetanse for kvalitet	9
1.2 Organisering av rapporten.....	10
2 Metode.....	11
2.1 Tema i undersøkelsen.....	11
2.2 Deltakelse	11
2.3 Analyser	12
3 Deltakerne og studietilbudene.....	13
3.1 Deltakernes bakgrunn	13
3.2 Studier og studiesteder	15
3.3 Grunner til å ta videreutdanning.....	19
3.4 Oppsummering	23
4 Situasjonen ved studiet.....	24
4.1 Gjennomføring av studiet.....	24
4.2 Endringer i undervisningen på studiet.....	26
4.3 Opplevelse av studiet	28
4.3.1 Hva forklarer endring i opplevd kvalitet?	30
4.4 Oppsummering	32
5 Lærernes egne beskrivelser	33
5.1 Fjernundervisning og selvregulert læring	33
5.2 Erfaringer med mer fleksible nettstudier.....	34
5.3 Ulike grupper, ulike behov.....	36
5.4 Omstilling og erfaring	37
5.5 Nettundervisning og kvalitet på undervisningen	38
5.6 Oppsummering	41
Referanser.....	42

Tabelloversikt.....	44
Figuroversikt.....	45

Sammendrag

Denne rapporten handler om lærere som tok videreutdanning i 2019/2020 og hvordan situasjonene med Covid-19 påvirket deres studier. Alle lærere som tok videreutdanning gjennom satsingen *Kompetanse for kvalitet* fikk tilsendt et spørreskjema. 3 542 leverte fullstendig besvarelse, noe som gir en svarprosent på 57.

Svært få lærere forteller om avlyste eller forsinkede studier, og de fleste regner med å fullføre studiet som planlagt. Mange opplever at kvaliteten på studiet ble lavere som en konsekvens av Covid-19. Overgangen til nettbaserte studier medførte mindre kontakt med medstudenter, men ga også positive utslag, som mindre tid brukt på reising til og fra samlinger.

Flest studerer matematikk, engelsk og norsk

Matematikk, engelsk og norsk er de fagene som flest studerer. Andelen som oppgir at studiet var helt nettbasert varierer betydelig mellom ulike fag, fra alle deltakerne på profesjonsfaglig digital kompetanse til ingen innen naturfag.

Interesse for å lære mer om faget er den grunnen flest oppgir når de blir spurt om hvorfor de valgte å ta videreutdanning. Den nest mest oppgitte grunnen er at ny kompetanseforskrift gjorde det nødvendig. Andelen som svarer sistnevnte er 27 prosent, noe som er på linje med andelen i de tre foregående årene.

Få avlysninger og forsinkelser

Situasjonen med Covid-19 har i liten grad ført til avlysninger av studier eller forsinkelser. Hele 95 prosent regner med å fullføre studiet som planlagt. Andelen lærere som forteller om avlysninger eller forsinkelser varierer svært lite mellom studiesteder, etter faggrupper og om studiet var samlings- eller nettbasert. Rundt tre av ti lærere svarer at den endrede situasjonen på skolen de jobber med som følge av Covid-19 har gjort det vanskeligere å fullføre videreutdanningen.

Klare endringer i undervisning og kvalitet

Lærerne forteller om betydelige endringer i studiene etter Covid-19. De to mest markante er, naturlig nok, færre fysiske samlinger og mer digital undervisning. Det

er også mange som forteller om mindre kontakt og samarbeid med medstudenter og mindre kontakt med ansatte på studiestedet.

Lærerne opplever kvaliteten på studiet som høyere før situasjonen med Covid-19 enn etter. Endringen er større for lærere på samlingsbaserte studier enn på nettbaserte. Tallene taler for at studiene ikke klarte å levere den samme kvaliteten når undervisningen måtte flyttes over på nett.

Forskjeller i kvalitet på læringsaktiviteter på nett, tilbakemelding på oppgaver, og kontakt med ansatte på studiestedet bidrar til å forklare endringer i opplevelse av studiet før og etter Covid-19.

Mange er positive til nettbasert undervisning under Covid-19

Mange lærere skrev utdypende svar om hvordan situasjonen med Covid-19 hadde vært. Hovedinntrykket er at å bli tvunget over i nettbasert fjernundervisning har fungert greit for de fleste. Enkelte lærere uttrykker at de satte pris på fleksibiliteten og på å slippe unødvendig tidsbruk og ressurser på reising.

Samtidig er det mange som uttrykker at fysisk oppmøte har en verdi i seg selv. Dette gjelder å få anledning til å kommunisere, diskutere, dele erfaringer og stille spørsmål, men også nettverksbygging og sosialt samvær. Selv studentene som uttrykte at det nettbaserte tilbudet var godt, påpekte at de savnet fysiske samlinger.

Lærerne gir ulikt bilde av studiestedenes evne til omstilling og til å tilby nettundervisning med god kvalitet. Erfaring, både på institusjonelt nivå og hos den enkelte foreleser, trekkes fram som en mulig forklaring på forskjellene av lærerne.

Flere opplever at læringsutbyttet har vært skadelidende etter overgangen til nettbaserte studier. Lærernes forventninger kan spille inn. For de som meldte seg på et samlingsbasert tilbud kan påtvunget fjernstudier innebære en skuffelse. Samtidig er det også mange som forteller at nettstudier var en positiv erfaring.

1 Innledning

Deltakerundersøkelsen til lærere som tar videreutdanning har vært gjennomført ti ganger tidligere. Årets rapport fokuserer primært på hva som skjedde med videreutdanningene når situasjonen med Covid-19 oppsto, og skiller seg dermed fra tidligere rapporter.

1.1 Videreutdanning i Kompetanse for kvalitet

Strategien *Kompetanse for kvalitet* ble opprettet i 2009 for å styrke læreres kompetanse. Målgruppen var lærere i grunnskolen, videregående og i voksenopplæringen. Senere ble også skoleledere og kulturskolelærere en del av målgruppen. Strategien har siden blitt videreført (Kunnskapsdepartementet, 2011). Den nåværende strategien beskrives i dokumentet *Kompetanse for kvalitet – Strategi for videreutdanning for lærere og skoleledere frem mot 2025* (Kunnskapsdepartementet, 2015). Hovedmålsettingen er at:

Videreutdanningen skal bidra til god faglig og pedagogisk kvalitet i grunnopplæringen for å styrke elevenes læring, slik at de er godt rustet for livslang læring, for fremtidig arbeidsliv og for aktiv deltakelse i samfunnet. (Kunnskapsdepartementet, 2015:5)

Kompetanse for kvalitet er et samarbeid mellom staten, arbeidstakerorganisasjonene, kommuner og fylkeskommuner (skoleeiere), KS og universiteter og høyskoler. Partene har ansvar for ulike deler av strategien og bærer sammen ansvaret for at den kan realiseres.

Det er en målsetting at fag og områder med behov for å styrkes skal prioriteres. I inneværende strategiperiode er det engelsk, matematikk, norsk, norsk tegnspråk og samisk som er særlig prioritert. Innen 2025 må lærere på barnetrinnet ha minst 30 relevante studiepoeng i disse fagene for å undervise, mens lærere på ungdomstrinnet må ha minst 60 studiepoeng i disse fagene og 30 studiepoeng i andre fag. Kompetansekravene har hatt stor betydning for videreutdanningen i *Kompetanse for kvalitet*, og andelen som studerer for å oppfylle de nye kompetansekravene har økt kraftig etter 2016.

Deltakernes erfaringer med studiene i satsingen *Kompetanse for kvalitet* har vært undersøkt flere ganger tidligere, og resultatene fra undersøkelsene er publisert i årlige rapporter (Rambøll, 2010; Oxford Research, 2011; Oxford Research, 2012; Gjerustad og Kårstein, 2013; Gjerustad og Lødding, 2014; Gjerustad og Salvanes, 2015; Gjerustad og Næss, 2016, Ulriksen og Gjerustad, 2017; Gjerustad og Ulriksen, 2018; Gjerustad og Pedersen, 2019). I publikasjonene kommer det fram at deltakerne i hovedsak har positive erfaringer fra studiene de har tatt. De forteller at de har utviklet seg faglig, og at de har endret egen undervisning.

De mange rapportene har over tid etablert følgende funn:

- Lærere med lang høyere utdanning fra før av er overrepresentert blant de som tar videreutdanning
- Omtrent en av tre har ikke studiepoeng fra før av i faget de studerer
- Rundt en av fire oppgir ny kompetanseforskrift som viktigste grunn til å studere
- Lærernes opplevelse av kultur for kunnskapsdeling ved skolen de jobber på varierer betydelig
- Rundt ni av ti opplever kvaliteten på studiet som god eller svært god
- Mange forteller om høyt læringsutbytte
- Det er variasjon i både opplevelsen av kvaliteten på studiet og læringsutbytte etter fag og studiested
- Å oppgi ny kompetanseforskrift som viktigste grunn til å studere henger sammen med lavere opplevd kvalitet og læringsutbytte enn å studere av andre grunner

1.2 Organisering av rapporten

Årets rapport har følgende oppbygning:

- Spørreundersøkelsen som ble sendt til lærerne presenteres i kapittel 2.
- Hvem som tar videreutdanning og hvilke studier de tar undersøkes i kapittel 3.
- Lærernes opplevelse av studiene under situasjonen med Covid-19 presenteres i kapittel 4.
- Lærernes svar på et åpent spørsmål om situasjonen med Covid-19 presenteres i kapittel 5.

2 Metode

I dette kapitlet presenteres datainnsamling og analyse for Deltakerundersøkelsen for lærere 2020. Vi vil i det følgende beskrive kort hvilke temaer som er belyst i årets undersøkelse, hvor mange som deltok og hvordan disse dataene er analysert.

2.1 Tema i undersøkelsen

På grunn av unntakssituasjonen forårsaket av Covid-19 inneholdt årets undersøkelse andre tema enn de foregående årene. Spørsmålene som inngikk i Deltakerundersøkelsen 2020 dekket følgende tema:

- Bakgrunnsinformasjon om deltakerne
- Grunn til å ta videreutdanning
- Endringer i gjennomføring på grunn av Covid-19
- Endringer i undervisningen på grunn av Covid-19
- Kvalitet på studiet før og etter Covid-19

Som tidligere undersøkelser fikk lærere som oppga at de falt fra studiene spørsmål om bakgrunnsinformasjon og noen få spørsmål i tillegg, mens lærere som ikke hadde falt fra fikk alle spørsmålene i undersøkelsen, men med noe variasjon i oppfølgingsspørsmål.

2.2 Deltakelse

Deltakerundersøkelsen er rettet mot lærere i grunnskolen, videregående skole, voksenopplæringen og kulturskolen som har søkt om og fått tilslag på å delta i videreutdanning i regi av strategien *Kompetanse for kvalitet*. Undersøkelsen ble sendt ut som et elektronisk spørreskjema via e-post.

Årets Deltakerundersøkelse ble sendt ut til 6 391 lærere, noe som er en reduksjon fra 2019, som var et rekordår med 7 208 deltakere. Vi mottok i alt 141 feilmeldinger, enten automatiske eller fra mottaker. Disse ga vi avkall på som respondenter. Justert for disse utgjør utvalget 6 250 mottakere.

Undersøkelsen var åpen fra 19. mai til og med 16. juni 2020. I årets undersøkelse har 3 542 levert fullstendig besvarelse, og ytterligere 100 ufullstendig. Vi har

dermed en deltakelse på 57 prosent om vi ser på fullstendige svar, og 58 prosent om vi inkluderer de ufullstendige besvarelsene. Det er omtrent på samme nivå som tidligere deltakerundersøkelser. I neste kapittel undersøkes i hvilken grad de som har svart på undersøkelsen er representative for alle lærere som tar videreutdanning.

2.3 Analyser

Temaene i rapporten vil i all hovedsak bli belyst gjennom deskriptive analyser, det vil si prosentvise svarfordelinger og krysstabeller.

Vi vil der det er relevant rapportere forskjeller mellom de ulike studiestedene, på nettbaserte studier og fagene. Dette forutsetter at antall deltakere er tilstrekkelig stort slik at ikke anonymiteten til deltakerne trues. Det innebærer at studiesteder og fag med mindre enn ti respondenter utelates fra analysene.

I de analysene hvor vi ser på utvikling over tid har vi tatt utgangspunkt i de foregående deltakerundersøkelsene (Gjerustad og Pedersen 2019, Gjerustad og Ulriksen 2018, Ulriksen og Gjerustad 2017).

I alt 907 lærere skrev selv inn et svar på et åpent spørsmål om deres opplevelse med situasjonen med Covid-19. Disse svarene brukes som utgangspunkt for kapittel 5. Siden dette er svar på et åpent spørsmål hvor respondentene har svart med bruk av egne ord og ut fra egne vurderinger av hva de ønsker å gi tilbakemelding på har disse blitt analysert som kvalitative data. Metodisk innebar det en gjennomlesning for å få oversikt over innholdet og en utvelgelse av aktuelle tema med påfølgende koding av materialet. For å være tro mot deltakernes egne opplevelser har vi ofte valgt å sitere ordrett, men i enkelte tilfeller parafrasert. Selv om vi så gjennom alle svarene er det viktig å understreke at utvelgelsen og sitatene ikke er gjort på bakgrunn av generalitet og representativitet, men snarere på grunn av meningsinnholdet.

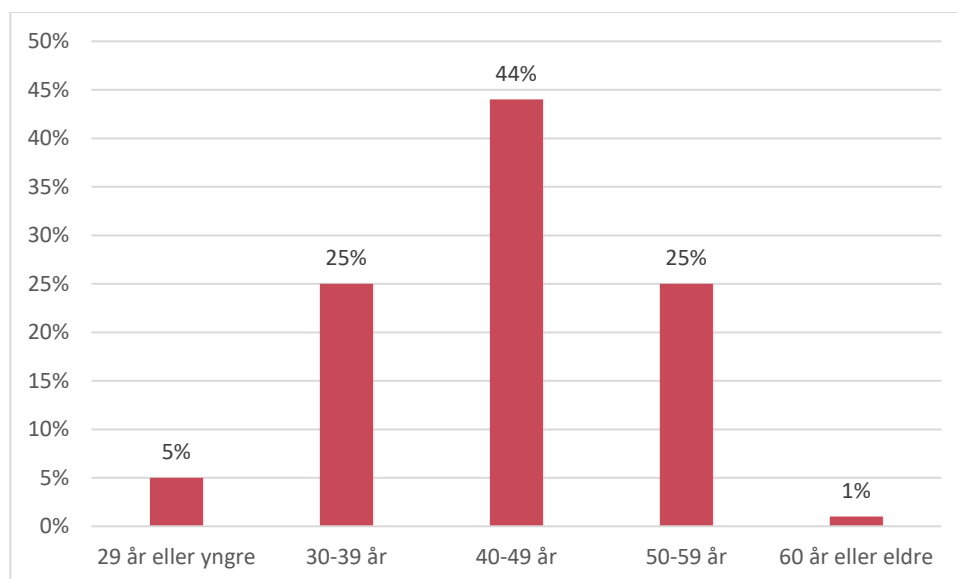
3 Deltakerne og studietilbudene

I dette kapitlet presenterer vi bakgrunnsinformasjon om lærerne som har svart på undersøkelsen. Dette er hvilken utdanning de har, hvilke studier de har tatt, om de fullførte, og hva som motiverte dem til å ta videreutdanning. Informasjon om deltakernes bakgrunn og situasjon kan være viktig for å forstå deres opplevelse av studiene og situasjonen med Covid-19. Slike analyser kommer i kapittel 4.

3.1 Deltakernes bakgrunn

Vi vil starte med å se på deltakernes kjønn og alder, før vi ser på hvilket klassetrinn de hovedsakelig er tilknyttet. Kvinneandelen blant de som har svart på undersøkelsen er totalt 77 prosent, fordelt med 79 prosent kvinneandel i grunnskolen, 67 prosent i videregående og 66 prosent i kulturskolen. Når vi sammenlikner med tall for alle lærere i grunnskolen og videregående finner vi at andelen kvinner som deltar i videreutdanning er svakt høyere enn kvinneandelen i grunnskolen og noe høyere enn kvinneandelen i videregående (Statistisk Sentralbyrå, 2019). Forskjellene kan både handle om at relativt sett flere kvinner enn menn tar videreutdanning, og at relativt sett flere kvinner enn menn svarer på undersøkelsen. Andelen kvinner har ligget relativt stabilt de siste årene på rundt tre fjerdedeler (Gjerustad og Pedersen 2019, Gjerustad og Ulriksen 2018, Ulriksen og Gjerustad 2017).

Deltakernes aldersfordeling vises i figur 3.1. Den største andelen lærere finner vi i aldersgruppen 40-49 år. Som i fjorårets undersøkelse utgjør disse 44 prosent av utvalget:

Figur 3.1: Aldersfordeling blant deltakerne. Prosent. N=3546.

Som vi ser av figuren, er 25 prosent i aldergruppen 30-39 år og i aldergruppen 50-59 år. Videre er de yngste (under 29 år) og eldste (over 60 år) aldersgruppene små (henholdsvis 5 prosent og 1 prosent). Denne aldersfordelingen er i tråd med tidligere undersøkelser (Gjerustad og Pedersen 2019, Gjerustad og Ulriksen 2018, Ulriksen og Gjerustad 2017).

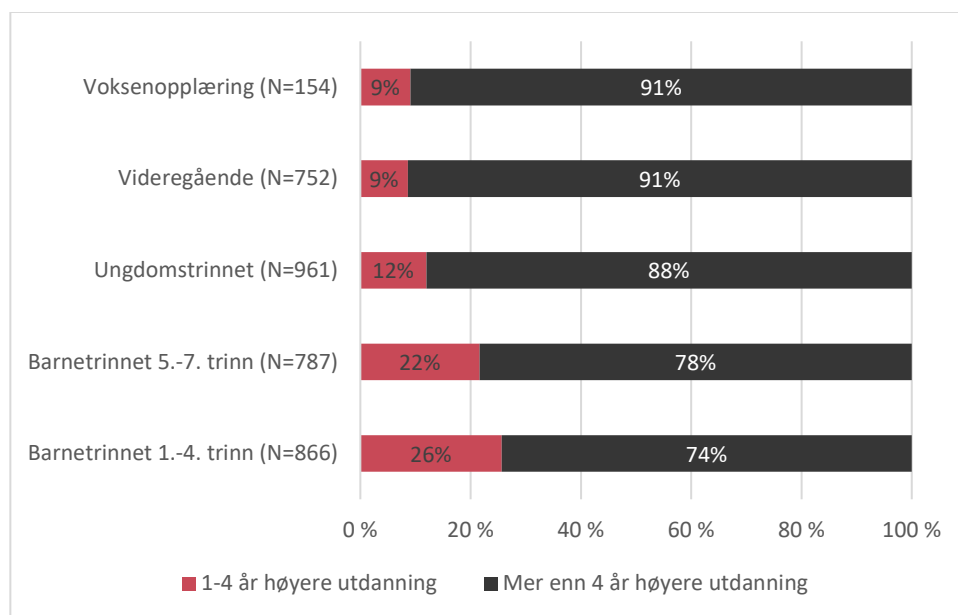
Tabell 3.1 viser hvilke trinn lærerne som har deltatt i undersøkelsen oppgir at de hovedsakelig er tilknyttet:

Tabell 3.1: Hvilket trinn lærerne hovedsakelig er tilknyttet.

Trinn	Antall	Prosent
Barnetrinnet 1.-4. trinn	870	25
Barnetrinnet 5.-7. trinn	791	22
Ungdomstrinnet	963	27
Videregående	753	21
Kulturskolen	3	0
Voksenopplæringen	155	4
I alt	3535	100

Som vi ser er 1.-4. trinn, 5.-7. trinn, ungdomstrinnet og videregående noenlunde likt representert i utvalget med rundt en fjerdedel hver. Det er såpass få respondenter fra Kulturskolen at disse ikke vil være inkludert i rapporteringen videre.

Figur 3.2 viser hvor lang utdanning lærerne på de ulike trinnene oppgir at de har:

Figur 3.2: Deltakernes utdanning etter trinn. Prosent. N=3523.

Andelen som har mer enn fire års høyere utdanning lavest på barnetrinnet og høyest i videregående- og voksenopplæringen. Når vi sammenlikner med tall for alle lærere i grunnskolen og videregående opplæring ser vi at andelen med lang høyere utdanning er klart høyere i denne undersøkelsen (Statistisk Sentralbyrå, 2019). Det peker på at det særlig er lærere som allerede har relativt lang utdanning som tar videreutdanning. Den samme fordelingen finner vi også i foregående deltakerundersøkelser (Gjerustad og Pedersen 2019, Gjerustad og Ulriksen 2018, Ulriksen og Gjerustad 2017).

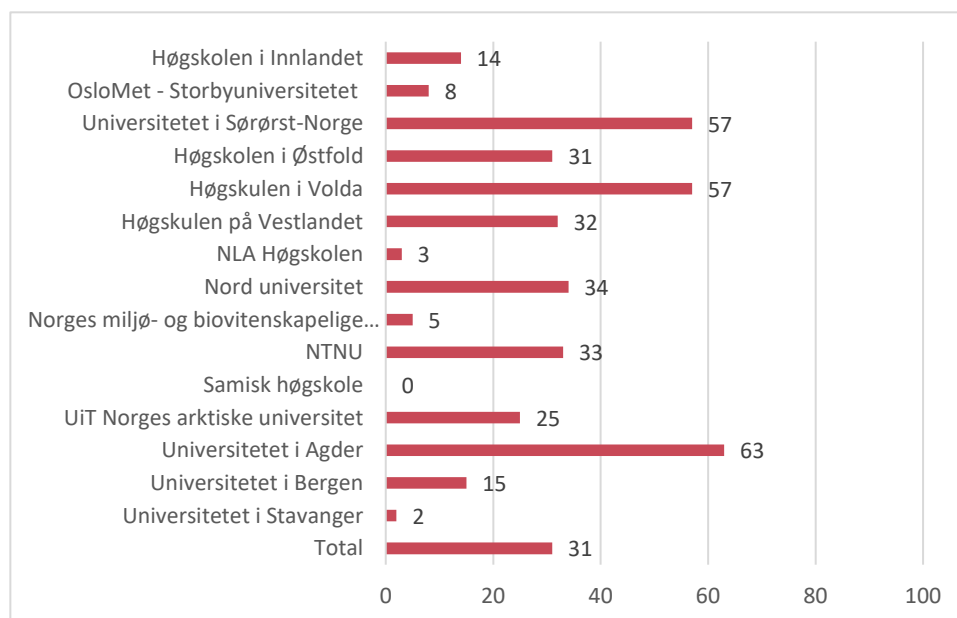
3.2 Studier og studiesteder

I dette avsnittet ser vi nærmere på hvor lærerne har studert, og hvilke fag de har tatt. Tabell 3.2 viser at deltakerne er fordelt på 15 studiesteder som inngår i *Kompetanse for kvalitet*. Størst andel deltakere i undersøkelsen har oppgitt at de studerer ved NTNU (16 prosent), fulgt av Universitetet i Sørøst-Norge (14 prosent), OsloMet (13 prosent) og Høgskulen på Vestlandet (13 prosent). Det er de samme fire studiestedene som lå på toppen også i fjorårets undersøkelse, om enn i en noe annen rekkefølge. Som i fjor representerer studenter fra disse om lag halvparten av utvalget i denne undersøkelsen (56 prosent). Det er ingen som har oppgitt at de studerte ved en annen institusjon enn de opplistede.

Tabell 3.2: Hvor deltakerne studerer. N = 3473.

Studiested	Antall	Prosent
NTNU	567	16
Universitetet i Sørøst-Norge	476	14
OsloMet – Storbyuniversitetet	466	13
Høgskulen på Vestlandet	444	13
Høgskolen i Innlandet	295	8
Universitetet i Agder	280	8
Høgskolen i Østfold	198	6
Universitetet i Bergen	158	5
Nord universitet	141	4
UiT Norges arktiske universitet	126	4
Universitetet i Stavanger	123	4
Høgskulen i Volda	117	3
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet	39	1
NLA Høgskolen	38	1
Samisk høgskole	5	0
I alt	3473	100

I tillegg til studiested stilte vi i årets deltakerundersøkelse også spørsmål om hvorvidt studiet i utgangspunktet var lagt opp som et helt nettbasert studium, altså uten fysiske samlinger. Det er totalt 31 prosent som svarer at studiet de gikk på var nettbasert, noe figur 3.3 viser at varierer betydelig mellom de ulike studiestedene:

Figur 3.3: Studiet var lagt opp som et helt nettbasert studium, uten fysiske samlinger. Etter studiested. Prosent. N=3473.

Som vi ser oppgir rundt 60 prosent av studentene ved Universitetet i Agder (63 prosent), Universitetet i Sørøst-Norge (57 prosent) og Høgskulen i Volda (57 prosent) at studiene var lagt opp som helt nettbaserte. Til sammenligning oppgir under fem prosent at studiene i utgangspunktet var nettbaserte ved NMBU, NLA Høgskolen, Universitetet i Stavanger og Samisk høgskole.

Det er en viss variasjon i alder på dette spørsmålet, hvor en høyest andel blant de yngste (29 år eller yngre) og de eldste (60 år eller eldre) oppgir at studiet var lagt opp som helt nettbasert, henholdsvis 38 prosent og 39 prosent. Til sammenligning er andelen 26 prosent i aldersgruppen 50-59 år. Det er også høyere andel blant lærere med mer enn 4 år høyere utdanning (32 prosent) som svarer bekrefte på at studiet var fullstendig nettbasert, sammenlignet med lærere med 1-4 år med høyere utdanning (26 prosent). Det er videre enkelte institusjoner som skiller seg ut. Blant de som oppgir at studiet var helt nettbasert, var 25 prosent studenter ved Universitetet i Sørøst-Norge, 17 prosent ved NTNU og 13 prosent ved Høgskulen i Volda.

Tabell 3.3 viser hvilke fag lærerne studerte, der flest lærere oppgir at de studerte matematikk 1: 1.-7. trinn (11 prosent), engelsk 1: 1.-7. trinn (10 prosent) og norsk 1: 1.-7. trinn (8 prosent).

I likhet med tidligere år er det flest som oppgir at de studerer matematikk (22 prosent), fulgt av engelsk (16 prosent) og norsk (16 prosent). Dette er tilsvarende andeler som i deltakerundersøkelsen i 2019 (Gjerustad og Pedersen 2019). Fagene *Profesjonsfaglig digital kompetanse* og *Programmering* var nye i fjor. Mens andelen som oppgir at de studerer *Profesjonsfaglig digital kompetanse* har gått tilbake to prosentpoeng fra 5 prosent til 3 prosent, har andelen som oppgir *Programmering* økt fra 3 prosent til 7 prosent.

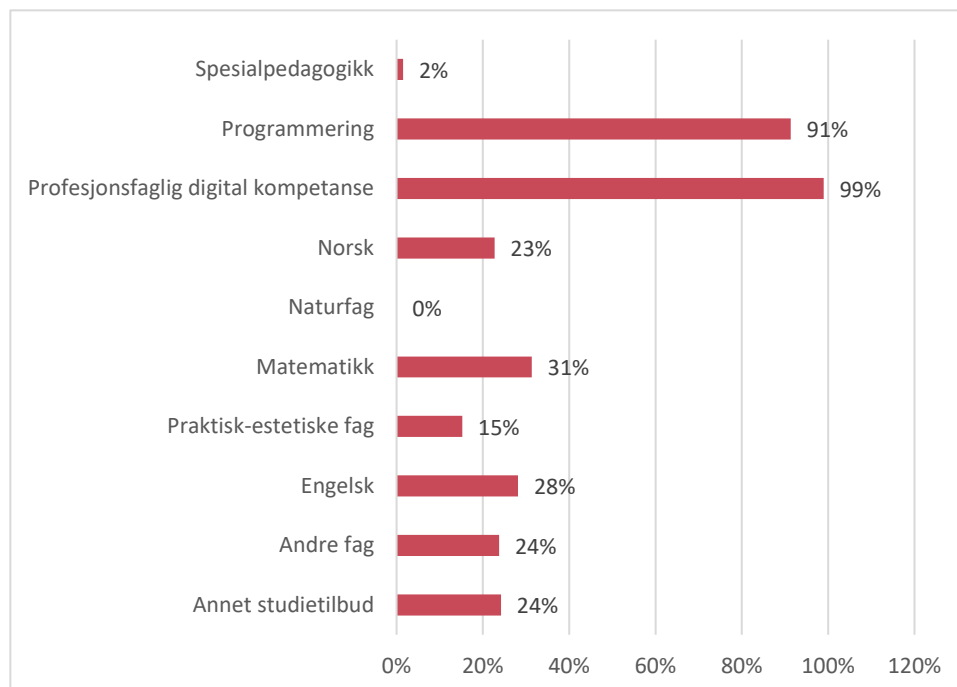
Også i år er det verdt å merke seg at deltakerne rapporterer et stort mangfold av fag. I 2018 var det kun 14 prosent som oppga at de studerte andre fag enn de som ble listet opp som alternativer i spørreskjemaet, mens i 2019 var det 24 prosent. Vi ser at det har økt med ytterligere to prosentpoeng i årets undersøkelse til 26 prosent. Blant disse har mange spesifisert andrespråkspedagogikk (84 respondenter), karriereveiledning (48 respondenter) og norsk som andrespråk (41 respondenter). Her er det viktig å påpeke at dette er informasjon hentet inn ved hjelp av fritekstfelt, noe som gjør den mindre presis. Videre er det rundt 250 som oppgir at de tar eller har tatt en mastergrad, noe som er en økning fra omtrent 200 i fjor. Siden utvalget i fjor var større, er andelen som oppgir mastergrad relativt sett høyere i årets undersøkelse.

Tabell 3.3: Hvilke fag deltakerne studerer. N = 3511

Fag	Antall	Prosent
Engelsk 1: 1.-7. trinn	338	10
Engelsk 1: 5.-10. trinn	49	1
Engelsk 1: 8.-13. trinn	46	1
Engelsk 2: 1.-7. trinn	13	0
Engelsk 2: 5.-10. trinn	64	2
Engelsk 2: 8.-13. trinn	44	1
Fransk 1: 5. - 10. trinn	4	0
KRLE 1: 5.-10. trinn	9	0
Kroppsøving 1: 1.-10. trinn	1	0
Kroppsøving 1: 1.-7. trinn	1	0
Kroppsøving 1: 5.-10. trinn	11	0
Kunst og håndverk 1: 1.-10. trinn	35	1
Mat og helse 1: 1.-10. trinn	31	1
Matematikk 1: 1.-7. trinn	398	11
Matematikk 1: 5.-10. trinn	108	3
Matematikk 1: 8.-13. trinn	41	1
Matematikk 2: 1.-7. trinn	43	1
Matematikk 2: 5.-10. trinn	134	4
Matematikk 2: 8.-13. trinn	54	2
Musikk 1: 1.-10. trinn	13	0
Naturfag 1: 1.-7. trinn	14	0
Naturfag 1: 5.-10. trinn	17	0
Naturfag 1: 8.-13. trinn	15	0
Naturfag 2: 1.-7. trinn	1	0
Naturfag 2: 5.-10. trinn	6	0
Naturfag 2: 8.-13. trinn	20	1
Norsk 1: 1.-7. trinn	268	8
Norsk 1: 5.-10. trinn	92	3
Norsk 1: 8.-13. trinn	46	1
Norsk 2: 1.-7. trinn	24	1
Norsk 2: 5.-10. trinn	95	3
Norsk 2: 8.-13. trinn	47	1
Norsk tegnspråk 1: 1.-10. trinn	8	0
Norsk tegnspråk 2: 1.-10. trinn	16	0
Profesjonsfaglig digital kompetanse 11.-13. trinn	97	3
Programmering 1.-7. trinn	28	1
Programmering 5.-10. trinn	60	2
Programmering 8.-13. trinn	132	4
Spesialpedagogikk 1: 1.-7. trinn	30	1
Spesialpedagogikk 1: 1.-10. trinn	44	1
Spesialpedagogikk 1: 5.-10. trinn	19	1
Spesialpedagogikk 1: 8.-13. trinn	39	1
Begynneropplæring 1.-7. trinn	43	1
Annet studietilbud	913	26
Totalt	3511	100

For å undersøke om det er variasjon mellom fag med hensyn til andelen som oppgir at studiet var lagt opp som et helt nettbasert studium har vi laget en forenklet

faginnndeling.¹ Figur 3.4 viser at andelen som svarer bekreftende innenfor hver faggruppe varierer betydelig, fra så å si alle deltakerne på profesjonsfaglig digital kompetanse (99 prosent) til ingen innen naturfag:

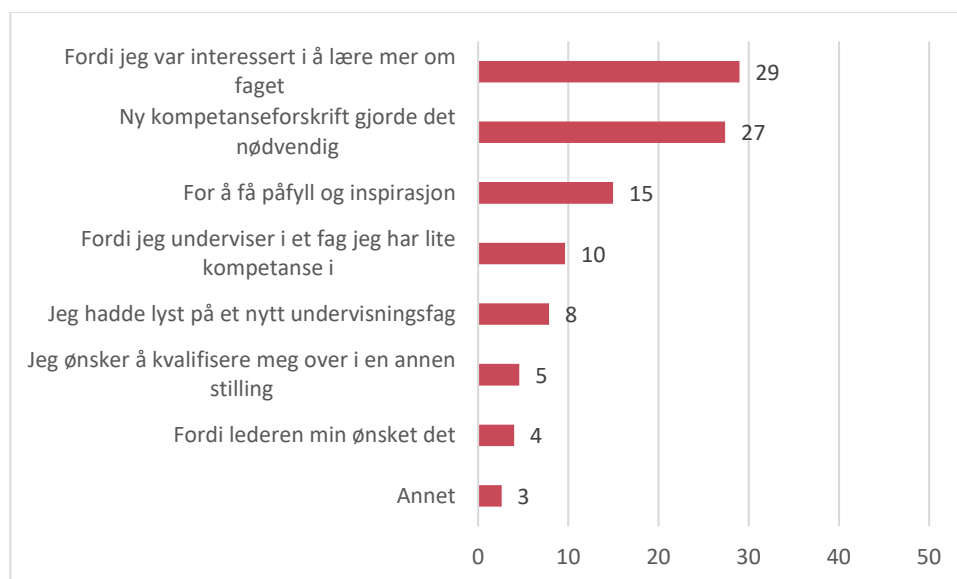
Figur 3.4: Studiet var lagt opp som et helt nettbasert studium, uten fysiske samlinger, etter faggrupper. Prosent. N=3511.

3.3 Grunner til å ta videreutdanning

Vi kan på bakgrunn av undersøkelsen si noe om hva som var årsakene til at deltakerne bestemte seg for å søke om videreutdanning. Deltakerne ble presentert med åtte påstander om grunner til å ta videreutdanning. De ble bedt om å velge kun én grunn, det vil si den de opplevde som den utslagsgivende for at de søkte. Påstandene og svarfordelingene vises i figur 3.5.

Figuren viser at størst andel oppgir at det å være interessert i å lære mer var den viktigste grunnen til at de søkte om videreutdanning (29 prosent), fulgt av at ny kompetanseforskrift gjorde det nødvendig (27 prosent). Det å ville lære mer om faget har vært utsagnet som har fått høyest tilslutning i alle de fem årene spørsmålet har vært stilt.

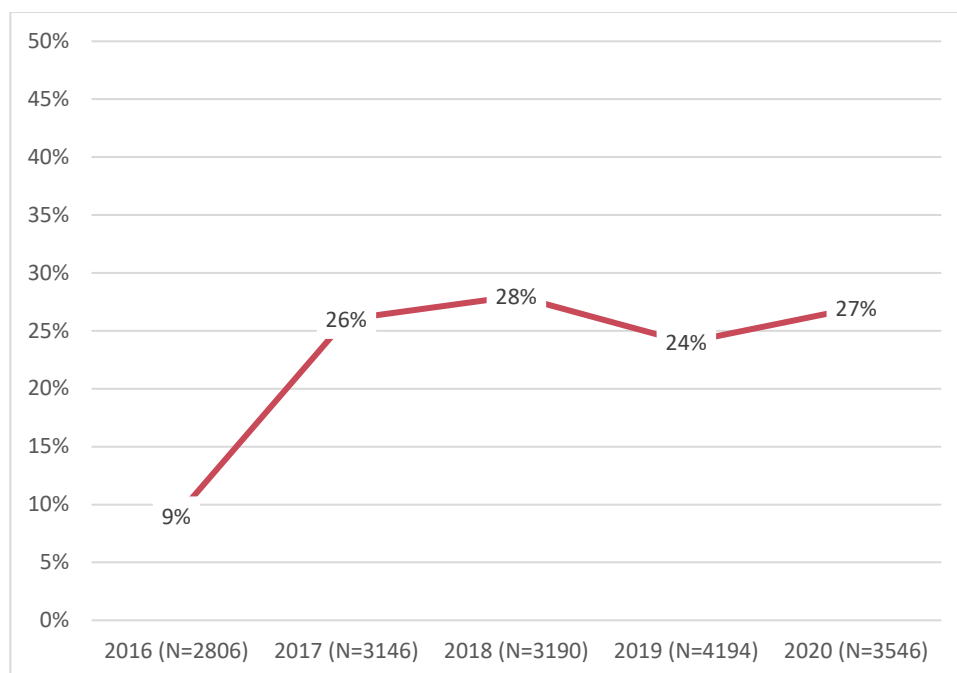
¹ Praktisk-estetiske fag inkluderer kroppsøving, kunst og håndverk, mat og helse og musikk. «Andre fag» består av fag med få respondenter: fransk, begynneropplæring, KRLE og norsk tegnspråk.

Figur 3.5: Den viktigste grunnen til at lærerne søkte om videreutdanning. N=3546. Prosent.

Deltakerundersøkelsen i 2019 introduserte et skille mellom indre og ytre motivasjon. Mens indre motivasjon vil innebære å studere ut av eget valg og fordi det oppleves som viktig, interessant eller lystbetont rent personlig, drives ytre motivasjon av andres krav eller forventninger. En rekke studier viser at innsats, engasjement, prestasjon og trivsel øker når elever eller studenter er overveiende indre motivert (Ryan og Deci, 2017). Slår vi sammen de to påstandene som tydeligst er et uttrykk for indre motivasjon, *Fordi jeg var interessert i å lære mer om faget* og *For å få påfyll og inspirasjon*, utgjør dette en andel på 44 prosent. Som i fjorårets undersøkelse gir med andre ord bortimot halvparten av utvalget uttrykk for at de er indre motivert for videreutdanning.

Å ta videreutdanning fordi ny kompetanseforskrift gjør det nødvendig er et eksempel på ytre motivasjon. Figur 3.6 viser utvikling i andelen som oppgir at dette var viktigste grunn i årene siden den nye kompetanseforskriften ble gjort gjeldende:

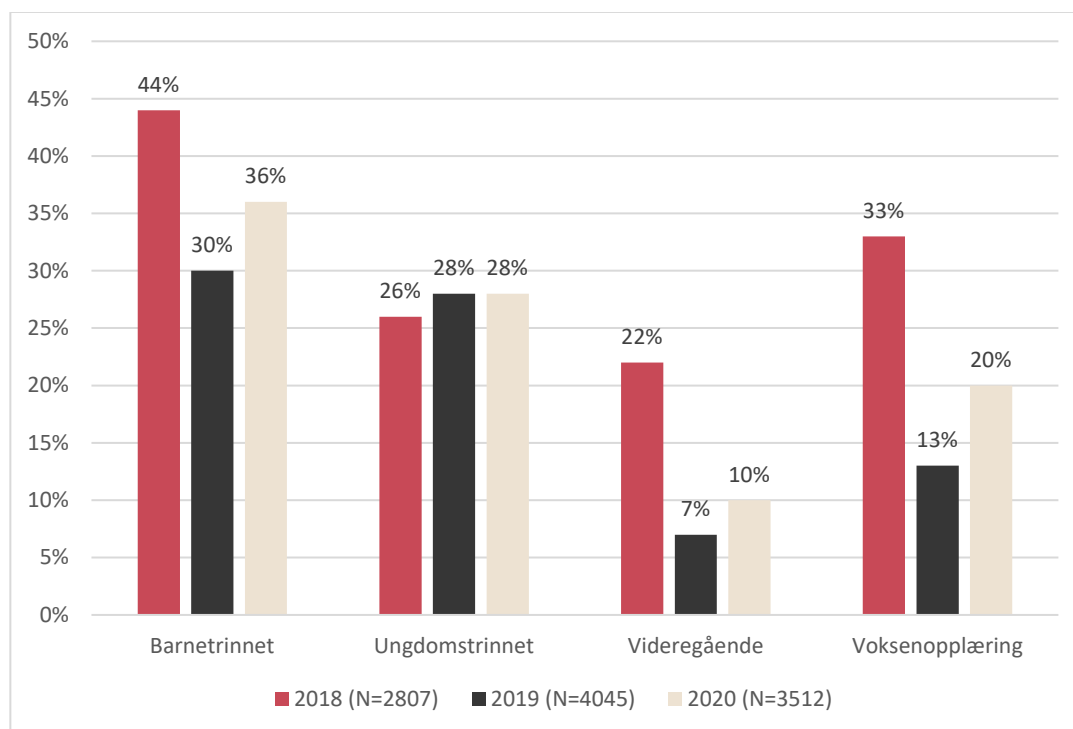

Figur 3.6: Andel som tar videreutdanning grunnet ny kompetanseforskrift. Prosent.

Ny kompetanseforskrift er et eksempel på krav eller forventninger fra andre, og det å oppgi dette som viktigste grunn for å ta videreutdanning kan dermed tolkes som å være primært ytre motivert. Som figuren viser har andelen som oppgir at de primært er ytre motivert av kravene i ny kompetanseforskrift økt noe det siste året, til 27 prosent. Det er imidlertid en ganske svak økning, og andelen som svarer slik har ligget rundt én av fire de siste fire årene.

For å finne ut mer om hva som kjennetegner lærerne som svarer at den viktigste grunnen til at de tar videreutdanning er at den nye kompetanseforskriften gjør det nødvendig vil vi nå se nærmere på hvilke trinn de hovedsakelig underviser på og hvilke fag de studerer. Figur 3.7 viser hvordan deltakerne fordeler seg på trinn, og sammenligner med tall fra 2018 og 2019.

Andelen som oppgir at ny kompetanseforskrift er den viktigste grunnen er fortsatt høyest på barnetrinnet, og lavest i videregående opplæring. Sammenlignet med 2019 ser vi i årets undersøkelse en økning i andelen som oppgir dette både på barnetrinnet, i videregående opplæring og voksenopplæring. På ungdomstrinnet er andelen uendret. Andelene er fortsatt lavere enn 2018-nivået.

Figur 3.7: Andel lærere som svarer at ny kompetanseforskrift var viktigste grunn til å søke om videreutdanning, etter trinn. Prosent.

Et siste spørsmål som relaterer seg til deltakernes bakgrunn er finansieringsordningen. Lærere som tar videreutdanning, har mulighet å velge mellom to ulike finansieringsordninger; vikar og stipend. Vikarordningen innebærer at læreren får satt av tid til å studere. For eksempel får lærere frigjort arbeidsoppgaver tilsvarende 37,5 prosent av stillingen dersom de skal ta 30 studiepoeng. Stipendordningen gir et økonomisk tilskudd til lærerens vanlige lønn. Hvordan pengene disponeres er opp til den enkelte lærer.

Det er i alt 75 prosent som svarer at de benyttet seg av vikarordningen, mens 25 prosent svarer at de har stipendordning. Dette er i tråd med funn i tidligere deltakerundersøkelser (Gjerustad og Pedersen 2019). Det er en noe høyere andel av lærerne som har hatt vikarordningen (29 prosent) som oppgir at de har vært ytre motivert for å studere, det vil si at de oppgir at ny kompetanseforskrift gjorde det nødvendig, enn lærere som har benyttet stipendordning (22 prosent). Motsatt har en høyere andel av lærerne med stipendordning oppgitt at de tar videreutdanning fordi de var indre motivert, det vil si interessert i å lære mer om faget (33 prosent) og for å få påfyll og inspirasjon (16 prosent), sammenlignet med lærere som har hatt vikarordning (henholdsvis 28 prosent og 14 prosent).

3.4 Oppsummering

Det store flertallet lærere som tar videreutdanning oppgir at de har mer enn 4 års utdanning ved høyskole eller universitet fra før. Andelen med lang høyere utdanning er høyere i undersøkelsen enn blant lærere generelt, noe som tyder på at det særlig er lærere med lang høyere utdanning fra før av som tar videreutdanning.

Størst andel deltakere i undersøkelsen har oppgitt at de studerer ved NTNU, fulgt av Universitetet i Sørøst-Norge, OsloMet og Høgskulen på Vestlandet. Totalt oppgir 31 prosent at studiet de gikk på i utgangspunktet var helt nettbasert. Dette varierer imidlertid betydelig mellom de ulike studiestedene. Det er spesielt mange ved Universitetet i Agder, Universitetet i Sørøst-Norge og Høgskulen i Volda som oppgir dette. Det er særlig blant de yngste (29 år eller yngre) og de eldste (60 år eller eldre) at vi finner deltakere på helt nettbaserte studier.

Når det gjelder fag oppgir flest lærere at de studerte matematikk, engelsk og norsk. Andelen som oppgir at studiet i utgangspunktet var lagt opp som et helt nettbasert studium varierer betydelig mellom ulike faggrupper, fra så å si alle deltakerne på profesjonsfaglig digital kompetanse til ingen innen naturfag.

Deltakerne ble presentert med åtte påstander om grunner til å ta videreutdanning og ble bedt om å velge den som var utslagsgivende for at de søkte. Den største andelen oppgir at det å være interessert i å lære mer var den viktigste grunnen, fulgt av at ny kompetanseforskrift gjorde det nødvendig. Bortimot halvparten av deltakerne gir uttrykk for at de er *indre motivert* for videreutdanning. Andelen som oppgir at de primært er ytre motivert av kravene i ny kompetanseforskrift har økt noe det siste året, til 27 prosent. Det er høyest andel som oppgir dette på barne- trinnet og lavest i videregående opplæring.

4 Situasjonen ved studiet

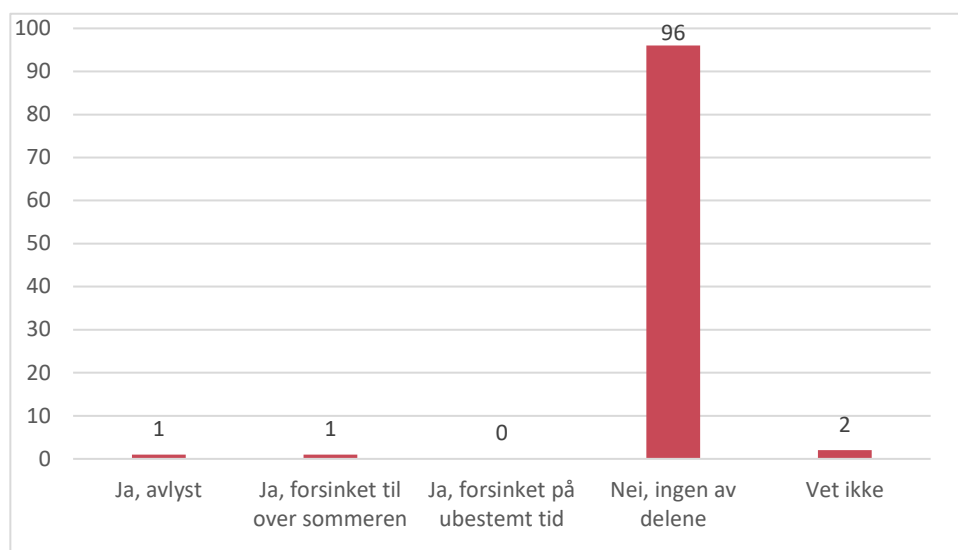
I dette kapitlet presenterer vi hva som skjedde med studiene da Covid-19 inntraff og hvordan lærerne opplevde dette. Kapitlet består av tre deler:

- gjennomføring av studiet
- endringer i undervisningen
- opplevelse av studiet.

I tillegg til å presentere tall for alle lærerne samlet skal vi undersøke om det er variasjon i svarene etter blant annet om studiet var nett- eller samlingsbasert, studiested og andre relevante forhold.

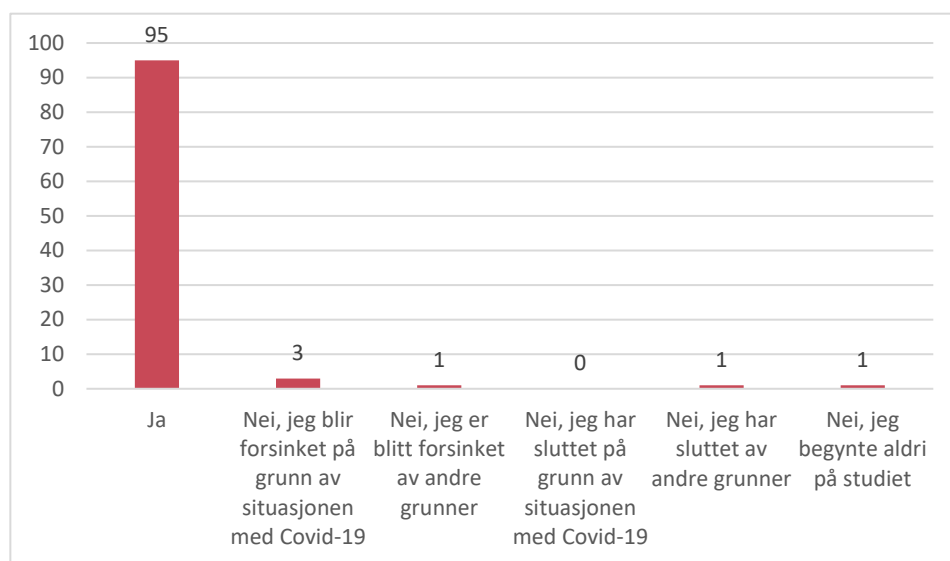
4.1 Gjennomføring av studiet

Lærerne fikk i alt tre spørsmål om studietilbud ble avlyst og om de selv fikk fullført studiet som forventet under situasjonen med Covid-19. Spørsmålene, svarkategoriene og svarfordelingen vises i figurene 4.1 til 4.3.

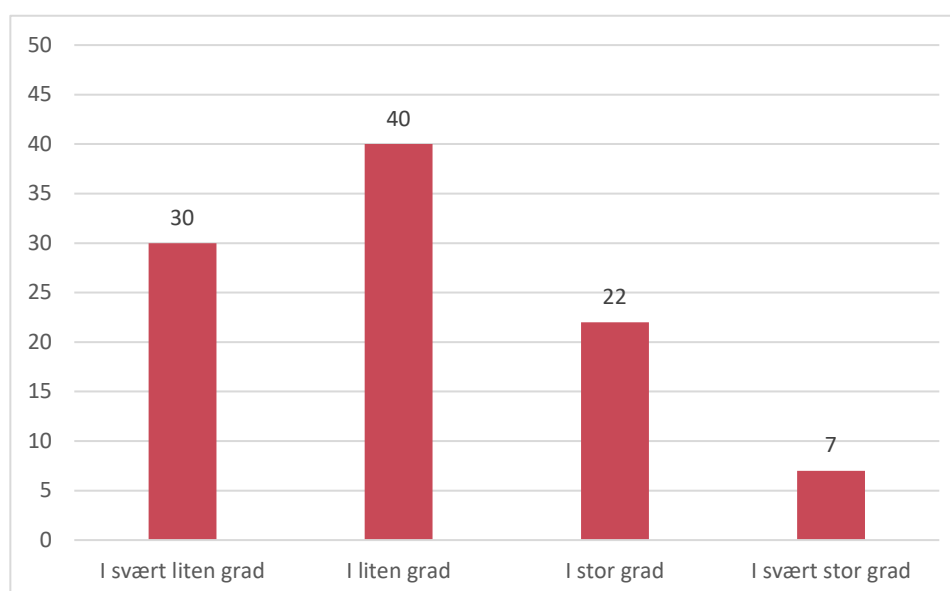
Figur 4.1: Har studietilbudet blitt forsinket eller avlyst på grunn av Covid-19? Prosent. N = 3646.

Svært få av lærerne som tok videreutdanning forteller at studiet ble avlyst eller forsinket, og ingen svarer at studiet er forsinket på ubestemt tid.

Figur 4.2: Regner du med å fullføre studiet som planlagt? Prosent. N = 3598.

Så mange som 95 prosent regner med å fullføre studiet som planlagt, mens tre prosent oppgir at de blir forsinket på grunn av situasjonen med Covid-19. Lærernes svar, som presentert i figur 4.1 og 4.2 peker på at svært få lærere opplever at studiet deres er forsinket eller avlyst, og svært få regner med å bli forsinket. Situasjonen med Covid-19 ser i ut til å ha hatt liten betydning for opprettholdelse og gjennomføring av studiene.

Figur 4.3: I hvilken grad har den endrede situasjonen med Covid-19 på skolen du jobber ved gjort det vanskeligere å fullføre videreutdanningen? Prosent. N = 3488.

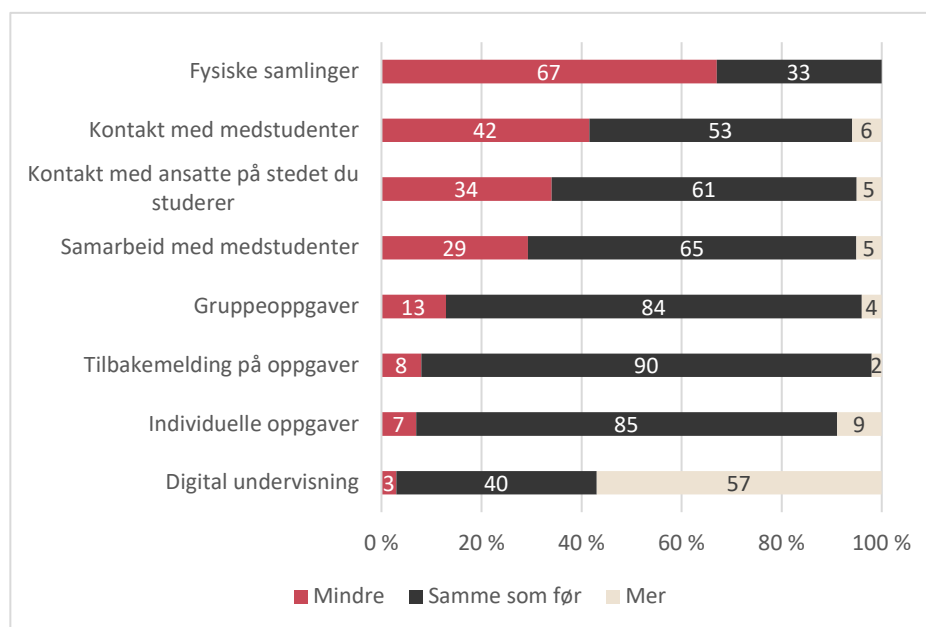
Majoriteten av lærerne, syv av ti, opplever ikke at situasjonen på skolen under Covid-19 har gjort det vanskeligere å fullføre videreutdanningen. Imidlertid er det et betydelig mindretall, rundt tre av ti, som opplever det slik.

I figur 4.2 kom det fram at 95 prosent regnet med å fullføre studiet som planlagt. Ser vi de to figurene i sammenheng så tyder det på at for noen lærere så har Covid-19 endret situasjonen på jobb i den grad at det blir mer krevende å ta videreutdanningen, men i de fleste tilfeller ikke mer enn at de får fullført som planlagt. Nærmere analyser viser at dette varierer svært lite etter hvilke trinn lærerne jobber på. Altså finner vi ikke en systematisk sammenheng mellom trinn og vansker med å fullføre videreutdanningen på grunn av Covid-19.

Vi undersøkte om svarene presentert i figurene 4.1 – 4.3 varierer etter om studiet var samlings- eller nettbasert, etter studiested, etter faggruppe og etter om lærerne hadde stipend- eller vikarordning. Analysene viser kun svært små og ubetydelige forskjeller. Det vil si at gjennomføring ikke er knyttet til disse forholdene.

4.2 Endringer i undervisningen på studiet

Hvorvidt Covid-19 førte til endringer i studiet ble undersøkt ved at lærerne skulle ta stilling til om det var blitt mindre, mer, eller samme som før av åtte ulike elementer i undervisningen. Elementene det ble spurt om og lærernes svar vises i figur 4.4.

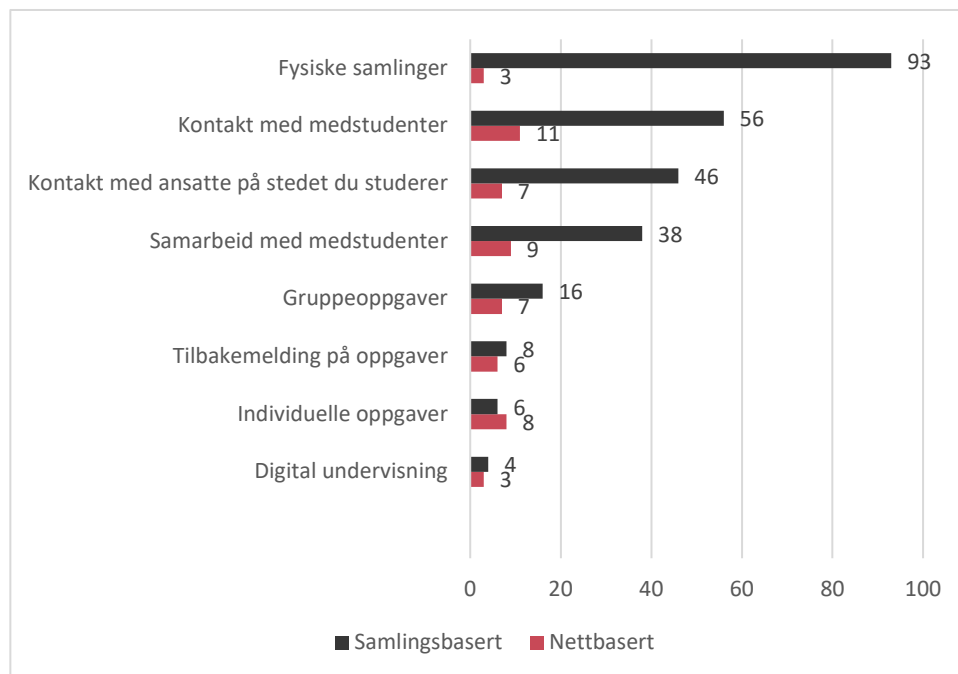
Figur 4.4: Hvordan har undervisningen i studiet forandret seg som en følge av situasjonen med Covid-19?

Lærerne forteller om betydelige endringer. De to mest markante gjelder fysiske samlinger og digital undervisning. To av tre svarer at det er færre fysiske samlinger etter Covid-19 enn før, mens nesten seks av ti oppgir at det er mer digital undervisning. Endringen er klart i overensstemmelse med at det etter 12. mars ikke lenger var mulig å samles til fysiske møter.

Det er også betydelige endringer når det gjelder kontakt og samarbeid med medstudenter og kontakt med ansatte på studiestedet. Mellom 29 og 42 prosent av lærerne sier at det ble mindre av dette. Dette er sannsynlige konsekvenser av at man ikke lenger kunne treffes til fysiske møter. Kontakt og samarbeid med ansatte kan imidlertid opprettholdes gjennom digitale løsninger, men det er ikke gitt at dette oppleves som fullgode erstatninger. Temaet berøres også i kapittel 5, der lærernes svar på åpne spørsmål i undersøkelsen presenteres.

Andelen som opplever at det ble mer eller mindre gruppeoppgaver, tilbakemelding og individuelle oppgaver er relativt liten, og det store flertallet forteller at dette fortsatte som tidligere.

Det er sannsynlig at lærere som gikk på helt nettbaserte studier opplevde mindre eller andre endringer enn lærere som gikk på samlingsbaserte studier. Figur 4.5 viser en sammenlikning av svarene til de to gruppene. Vi har valgt å fokusere på andelen som krysser av for at det ble mindre av de ulike elementene, siden dette er den type endring flest lærere forteller om.

Figur 4.5: Endringer i undervisningen som følge av Covid-19 etter om studiet var samlings- eller nettbasert. Prosent. N = 3487.

Figuren bekrefter at lærere på nettbaserte studier opplever mindre endringer enn lærere på samlingsbaserte studier. Forskjellene er særlig store når det gjelder fysiske samlinger, kontakt med medstudenter, kontakt med ansatte på studiestedet og samarbeid med medstudenter. For de andre elementene i undervisningen som lærerne skulle ta stilling til er det kun mindre forskjeller mellom nettbaserte- og samlingsbaserte studier.

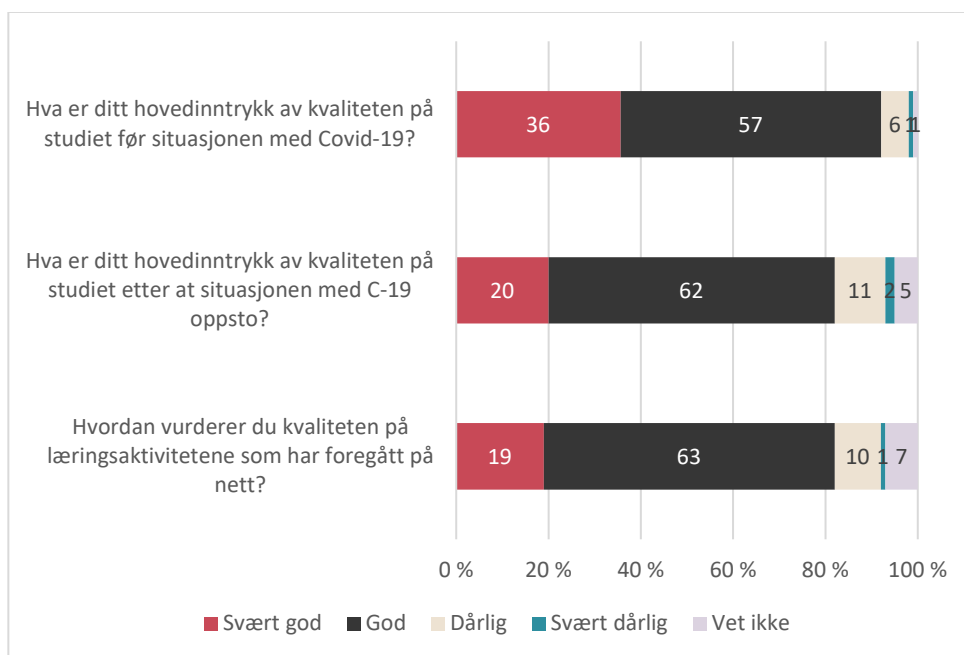
Figuren viser ikke andelen som svarte at det ble mer av de ulike elementene. Analyser viser at andelen som svarer slik er svært lik blant lærere på nettbaserte- og samlingsbaserte studier, med to unntak. Hele 81 prosent av lærerne på samlingsbaserte studier svarer at det ble mer digital undervisning mot 2 prosent blant lærere på nettbaserte studier. Videre er det også flere på samlingsbaserte studier enn på nettbaserte som forteller at det ble mer individuelle oppgaver – 12 mot 1 prosent.

Samlet peker svarene på at situasjonen med Covid-19 i stor grad har påvirket undervisningen på samlingsbaserte studier, mens nettbaserte studier har blitt vesentlig mindre berørt.

Når vi undersøker om det er sammenheng mellom faggruppe og endringer i undervisningen finner vi noe variasjon i andelen som opplever at det har blitt mer eller mindre av de ulike alternativene. Variasjonen er i overensstemmelse med hvilke fag som har høy grad av nettbaserte studier eller ikke, som presentert i kapittel 3. Det vil si at fag som i liten grad er nettbaserte forteller om større endringer enn fag som i stor grad er nettbaserte. En slik faggruppe er naturfag, hvor ingen lærere sier at dette studiet er helt nettbasert. Her er det særlig mange som forteller om betydelige endringer i undervisningen, som mer digital undervisning, mer individuelle oppgaver, mindre samarbeid med medstudenter og mindre kontakte med ansatte på studiet.

4.3 Opplevelse av studiet

Lærerne ble spurt om hvordan de opplevde kvaliteten på studiet før og etter Covid-19, og hvordan de vurderer kvaliteten på læringsaktiviteter på nett. Svarene vises i figur 4.6.

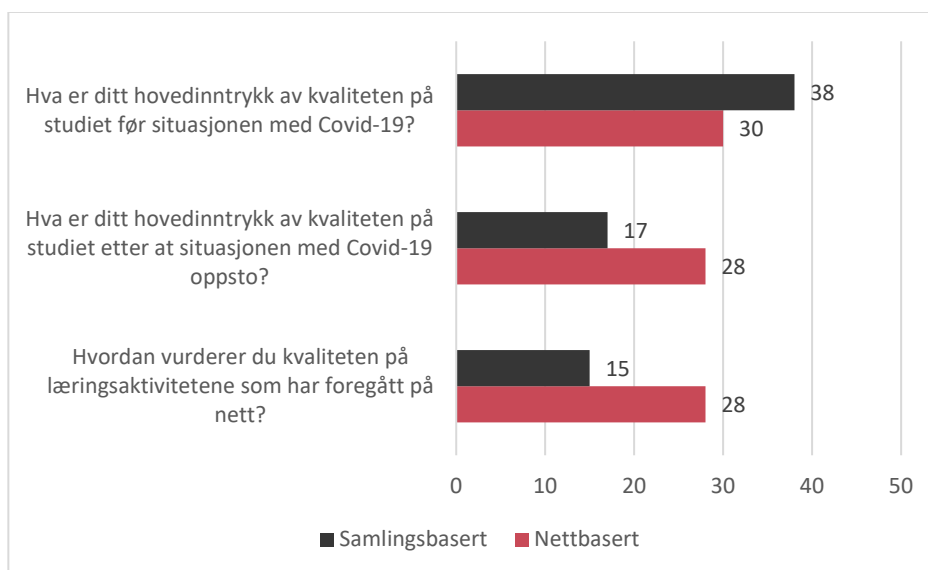

Figur 4.6: Inntrykk av kvaliteten på studiet. Prosent. N = 3463.

Over 90 prosent mente at kvaliteten på studiet var god eller svært god før Covid-19, mens sju prosent oppgir at kvaliteten var dårlig eller svært dårlig. Etter Covid-19 opplever lærerne kvaliteten som lavere. 20 prosent opplever kvaliteten som svært god, 62 prosent mener den var god, mens 13 prosent opplever den som dårlig eller svært dårlig. Tallene tyder på at studiene ikke klarte å levere den samme kvaliteten når undervisningen måtte flyttes over på nett.

I alt 82 prosent av lærerne vurderer kvaliteten på læringsaktiviteter på nett som god eller svært god.

Opplevelsen av kvaliteten på studiet i sammenheng med Covid-19 kan oppleves ulik avhengig av om studiet var samlings- eller nettbasert. Figur 4.7 viser andelen som krysser av for svært god i de to gruppene for spørsmålene om kvalitet.

Figur 4.7: Inntrykk av kvalitet på studiet etter om det var samlings- eller nettbasert. Andel som svarer «Svært god». Prosent. N = 3487.

Figuren forteller oss flere ting. For det første ser vi at lærere på samlingsbaserte studier vurderte kvaliteten noe høyere enn lærere på nettbaserte studier før Covid-19. Etter Covid-19 er situasjonen motsatt. Andelen lærere på samlingsbaserte studier som krysser av for at kvaliteten var svært god har gått ned fra 38 til 17 prosent. Blant lærere på nettbaserte studier er andelen som svarer slik så å si uendret. Forskjellen i hvordan Covid-19 har påvirket opplevelse av studiet er i overensstemmelse med det som ble funnet om endring i undervisning under punkt 4.2. Covid-19 har hatt klart mindre å si for lærere på nettbaserte studier sammenliknet med lærere på samlingsbaserte studier. Figuren viser også at lærere på nettbaserte studier har en mer positiv vurdering av læringsaktiviteter på nett enn lærere på samlingsbaserte studier.

Når vi undersøker endringene i opplevelsen av kvalitet etter faggruppe finner vi lite variasjon utover det som handler om studiet er nettbasert eller ikke.

4.3.1 Hva forklarer endring i opplevd kvalitet?

For å finne ut hva som har betydning for lærernes vurdering av kvaliteten på studiet og hvordan den endret seg fra før til etter Covid-19 gjennomførte vi en regresjonsanalyse. Avhengig variabel var vurdert kvalitet på studiet etter Covid-19. Uavhengige variabler var:

- Opplevd kvalitet av studiet før Covid-19
- Om studiet var samlingsbasert eller ikke
- Kvalitet på læringsaktiviteter på nett
- Mål på om det ble mer eller mindre av ulike elementer i undervisningen etter Covid-19, jmfør figur 4.4.

Innledningsvis i analysearbeidet ble betydningen av studiested undersøkt. Det ble funnet variasjon mellom studiestedene, men at variasjonen kunne tilbakeføres til andelen lærere som hadde nett- og samlingsbaserte kurs. Dermed ble studiested ikke inkludert som en variabel i analysene.

Tabell 4.1: Regresjon med opplevd kvalitet på studiet etter Covid-19 som avhengig variabel. N = 2907.

	Modell 1		Modell 2		Modell 3	
	Koeff.	Std.feil	Koeff.	Std.feil	Koeff.	Std.feil
Opplevd kvalitet av studiet før Covid-19	0,70***	0,02	0,33***	0,01	0,33***	0,01
Samlingsbasert			-0,08***	0,01	-0,06*	0,03
Lav kvalitet på læringsaktiviteter på nett			-0,65***	0,01	-0,62***	0,01
Mer fysiske samlinger					0,04	0,03
Mer digital undervisning					0,03	0,02
Mer individuelle oppgaver					-0,03	0,02
Mer gruppeoppgaver					0,04*	0,02
Mer tilbakemelding på oppgaver					0,09***	0,02
Mer samarbeid med medstudenter					0,04*	0,02
Mer kontakt med medstudenter					-0,04**	0,02
Mer kontakt med ansatte på studiested					0,07***	0,01
Forklart varians	44 %		72 %		73 %	

I modell 1 er kun opplevd kvalitet på studiet før Covid-19 inkludert som uavhengig variabel. Modellen viser at opplevd kvalitet på studiet før Covid-19 forklarer svært mye av variasjonen i opplevd kvalitet etter Covid-19, hele 44 prosent.

Når opplevelsen av kvaliteten på studiet før Covid-19 er inkludert i analysene vil det si det samme som at det vi undersøker i de resterende analysene er hvilken betydning ulike variabler har for endringen i opplevelsen av kvaliteten fra før til etter Covid-19.

Modell 2 inkluderer mål på om studiene var samlingsbasert eller ikke og kvalitet på læringsaktivitetene på nett. Begge disse forholdene bidrar signifikant til å forklare endring i opplevd kvalitet. Det å gå på samlingsbaserte studier henger sammen med en negativ vurdering, og det samme gjør en mer negativ opplevelse av læringsaktivitetene på nett.

I modell 3 introduseres også hvorvidt det har blitt mer eller mindre av ulike forhold i studiet. Flere av disse forholdene er knyttet til endring i opplevd kvalitet. Gruppeoppgaver, tilbakemelding på oppgaver, samarbeid med medstudenter og kontakt med medstudenter og ansatte på studiested er positivt relatert til opplevd kvalitet og endring i denne. Kontakt med medstudenter er negativt knyttet til opplevd kvalitet.

Analysene i modell 3 tyder på at etter at det er tatt hensyn til om studiet var samlings- eller nettbasert og om det ble færre fysiske samlinger eller ikke, er det

likevel en sammenheng mellom endringer i elementer i undervisningen og opplevd endring i kvaliteten på studiet. Følgende forhold, som tilbyderne kan påvirke, framstår som viktig for en positiv opplevelse av studiet under Covid-19 situasjonen,

- Kvalitet på læringsaktiviteter på nett
- Tilbakemelding på oppgaver
- Kontakt med ansatte på studiested

4.4 Oppsummering

Situasjonen med Covid-19 har i liten grad ført til avlysninger av studier eller forsinkelser. 96 prosent svarer at studiet hverken er avlyst eller forsinket, mens 95 prosent regner med å fullføre studiet som planlagt. Samtidig svarer rundt tre av ti lærere at den endrede situasjonen på skolen de jobber med som følge av Covid-19 har gjort det vanskeligere å fullføre videreutdanningen. Gjennomføring og avlysning av studier varierer svært lite mellom studiesteder, etter faggrupper og om studiet var samlings- eller nettbasert.

Lærerne forteller om betydelige endringer i studiene etter Covid-19. De to mest markante er, naturlig nok, færre fysiske samlinger og mer digital undervisning. Det er også betydelige endringer når det gjelder kontakt og samarbeid med medstudenter og kontakt med ansatte på studiestedet. Mellom 29 og 42 prosent av lærerne sier at det ble mindre av dette.

Lærere på nettbaserte studier opplever gjennomgående mindre endringer enn lærere på samlingsbaserte studier. Forskjellene er særlig store når det gjelder fysiske samlinger, kontakt med medstudenter, kontakt med ansatte på studiestedet og samarbeid med medstudenter. Andelen som oppgir at det ble mindre av disse elementene er betydelig høyere blant lærere på samlingsbaserte studier enn på nettbaserte.

Situasjonen med Covid-19 har hatt betydning for lærernes opplevelse av studiet. 36 prosent svarer at de opplevde kvaliteten på studiet som svært god før Covid-19, mot 20 prosent etter Covid-19. Endringen er større for lærere på samlingsbaserte studier enn på nettbaserte. Tallene taler for at studiene ikke klarte å levere den samme kvaliteten når undervisningen måtte flyttes over på nett. I alt 82 prosent av lærerne vurderer kvaliteten på læringsaktiviteter på nett som god eller svært god.

Forskjeller i kvalitet på læringsaktiviteter på nett, tilbakemelding på oppgaver, og kontakt med ansatte på studiestedet bidrar til å forklare endringer i opplevelse av studiet før og etter Covid-19.

5 Lærernes egne beskrivelser

Vi vil i det følgende presentere og analysere noen av svarene vi fikk på et åpent spørsmål der lærerne kunne gi tilbakemeldinger om videreutdanningen generelt, og om Covid-19-situasjonen spesielt. Mange skrev om hvordan situasjonene med Covid-19 og endringene i videreutdanningene det medførte påvirket dem selv og studiene. Selv om koronapandemien var og er en unntakssituasjon kan den likevel fungere som utprøving for framtidig læring i og forbedring av UH-sektorens tilbud til lærere. Slik sett kan enkelte aspekter ved løsningene ses på som et sosialt eksperiment knyttet til såkalt fleksibel opplæring. Fleksibel opplæring setter den lærende i sentrum ved å tilby et pedagogisk opplegg med flere alternativer for hvordan læringsaktivitetene kan gjennomføres, der fjernundervisning ofte trekkes fram som en sentral dimensjon.

For å sette svarene i kontekst starter vi med erfaringene og betraktningene som er nærmest knyttet til koronapandemien som en unntakstilstand, men som kanskje likevel kan bidra til å forstå noen mer generelle utfordringer.

5.1 Fjernundervisning og selvregulert læring

Som kjent ledet situasjonen med Covid-19 til nedstenging av samfunnet, inkludert skolen. Dette førte til at alle lærere på kort tid ble utfordret til å drive undervisning og oppfølging av elever hjemmefra. Mange opplevde dette som stressende i seg selv. I tillegg kom det for mange en ytterligere utfordring knyttet til hjemmeundervisning av egne barn, og kanskje også deling av hjemmekontor med samboer eller ektefelle. For deltakerne i vår undersøkelse kom studiene på toppen av dette. For mange ble dette en vanskelig balansegang med harde prioriteringer. Det framgår av svarene at studiene ble skadelidende. Flere av deltakerne hevder at studiene ble mer krevende, og at «det kunne blitt tatt mer hensyn til at vi måtte drive digital undervisning av elevene samtidig som vi studerte». Dette hensynet kunne bli tatt både ved studiestedet og av arbeidsgiver. Når det gjelder selve studiene, blir det hevdet at det ble «mykje ekstra med arbeidskrav og oppgaveskriving heime, grunna at samlingar vart avlyst». Enkelte gir uttrykk for at de valgte å full-

føre studiet, til tross for at de måtte bruke «mye tid på å ta igjen samlinger på kvel-der/i helger» og at det ble «sove - spise – jobbe». For andre var balansen et mer grunnleggende spørsmål enn tid, og handlet om grenseoppgangen mellom arbeid og fritid. Det å studere «hjemmefra» gjorde enkelte oppmerksomme på at de «måtte gå med flere "hatter" på en gang», hvor det var nødvendig å kombinere jobb «samtidig som jeg er student, skal være lærere for barna mine, være samboer og gjøre husarbeid». En annen deltaker omtaler situasjonen som «oval» fordi det var vanskelig å sette tydelige rammer rundt de ulike aktivitetene og dermed at skillet mellom dem ble borte.

Å kombinere arbeid og studier kan selv i normal hverdag være utfordrende, noe som har ledet til økt oppmerksomhet av fleksibel opplæring for voksne i arbeidslivet. Dette kan med andre ord være et aspekt som bør tas i betraktning om det vurderes å utvikle flere nettbaserte fjernundervisningstilbud i videreutdanningen av lærere. Grenseoppgangen mellom arbeid, studier og fritid kan være en utfordring ved mer fleksible tilnærminger til videreutdanning, da det innebærer en risiko for en opplevelse av at studiene blir allestedsnærværende og «invaderer» andre deler av livet. Dette krever kompetanse i selvregulert læring slik at fokus, konsentrasjon og motivasjon kan opprettholdes. Slik kompetanse må også erverves og i mangel på det oppstod frustrasjon:

Det var vanskelig å kombinere hjemmekontor med studier og familieliv og det var krevende å omstille seg til digital undervisning over natta [...] Opplevde at det var vanskelig å fokusere på studier siden jobb, hjem og studier fløt over i hverandre og at jeg følte meg på jobb døgnet rundt.

Enkelte syntes dermed at det var «vanskelig å strukturere dagen» og at det ble «mykje sjølvstudie». Andre hevder imidlertid at de har lært mye ved å måtte jobbe selvstendig.

5.2 Erfaringer med mer fleksible nettstudier

Tømte m.fl. (2015) fant at arbeidstakere generelt har et behov for fleksible opplæringstilbud om målene om livslang læring skal nås. I den forbindelse har, som nevnt, begrepet «fleksibel opplæring» den senere tiden blitt populært innenfor forskning på etter- og videreutdanning og voksenopplæring. Kjernen i fleksibel opplæring er at den lærende settes i sentrum, og at det tilbys et pedagogisk opplegg med flere alternativer for hvordan læringsaktivitetene kan gjennomføres. Ofte vil dette innebære frihet fra krav om fysisk oppmøte på et studiested i store deler av arbeidstiden, det vil si at fleksibiliteten har en geografisk og tidsmessig dimensjon. Det økte tilbudet av nettbaserte studium er et eksempel på dette. Å kombinere jobb og utdanning kan for andre også handle om omfanget av tilbudet.

Nå innebar ikke Covid-19-situasjonen noen *frihet til å velge*, men det gir oss likevel noen indikasjoner på hva en mer fleksibel utforming med hensyn til tid og sted kan tilføre videreutdanningstilbudene.

Enkelte av innspillene vi har fått i det åpne kommentarfeltet peker nettopp i retning av at fleksibiliteten var kjærkommen. Én av deltakerne opplevde for eksempel at «tilbudet på høgskolen ble enda mer tilpasset/ fleksibel», noe vedkommende takker for og mener var en «[g]od opplevelse». For mange er fleksibilitet i tid den mest framtreddende fordel, for eksempel kan nettbaserte studier gjøre det «mulig å kombinere dette studiet med jobb, familie og hverdagen». Tilsvarende uttrykker en annen deltaker at vedkommende er «[s]vært fornøyd med å kunne ta nettbasert videreutdanning slik at jeg kan jobbe 100% på skolen i tillegg». Tidsdimensjonen handler også om synkronitet, og flere av deltakerne så fordeler ved at nettbasert undervisning åpner for å ta opp forelesninger, og at det er «veldig nyttig» å kunne «gå tilbake og se undervisningen flere ganger». Det kom dermed innspill på at det generelt ville bedret utbyttet om alle foredrag ble filmet og gjort tilgjengelig for studenter etter samlinger.

Hvor fleksible de nettbaserte løsningene er kommer blant annet an på om nettundervisningen har obligatorisk «oppmøte» eller ikke. En av deltakerne var kritisk til at løsninger med oppmøteplikt ble valgt i Covid-19-situasjonen, og hevder generelt at «[f]orelesninger burde ligge tilgjengelig på Canvas, der studentene selv måtte se de på eget ansvar». Andre hevdet videre at selv om det kan være en fordel med digitale forelesninger som er spilt inn på forhånd, kan de ikke erstatte fysisk oppmøte.

Fysisk oppmøte berører en annen dimensjon ved fleksibel opplæring, nemlig avstand til studiested. Nettbaserte studier og samlinger blir i denne sammenheng trukket fram som «mer praktisk og familievennlig enn fysiske samlinger», og dermed som en forbedring av enkelte. Dette handler også i stor grad om reise:

Har søkt om videreutdanning til neste år (lærerspesialist i et fag). Men alle tilbud er kun med fysiske samlinger (for eks. 3 samlinger per semester - 3 dager hver!). Vil jo helst ta det på nett. Synes det er helt unødvendig bruk av både tid og penger [...] For min del innebærer hver reise 2 fly og overnatting hver vei (altså 6 flyreiser per semester i tillegg til transport til flyplassen). Her er det lite hensyn til både miljø og økonomi. Hilsen, realfaglærer.

Tilsvarende hevder en annen deltaker at det var «[m]ye kjekkere å få lov til å ta hjemmeeksamen, fremfor å måtte avtale med et universitet eller reise helt til Agder». En erfaring som ble gjort i unntakstilstanden var dermed at «Covid-19 gjorde det mye lettere å ta videreutdanning», fordi «[...] undervisningen gikk fra å være fysiske forelesninger til nettbaserte[,] så jeg kunne delta». Et utelukkende nettbasert studium er imidlertid ikke nødvendigvis fleksibelt i seg selv, ettersom det ikke

åpner for andre preferanser og valg, og som vi skal se står enkelte grupper i fare for å komme dårligere ut.

5.3 Ulike grupper, ulike behov

Forskjellige deler av den voksne befolkningen har ulike preferanser, behov og utfordringer knyttet til læring og kompetanseutvikling, noe som bedre muligheter for fleksibel opplæring er ment å ivareta. Erfaringene fra Covid-19-situasjonen gir oss relevant innsikt i hvordan forbedringer med hensyn til enkelte gruppers behov kan være forverring for andre.

For det første kan digitale løsninger i seg selv være ulikhetsskapende, fordi «[d]er vil jo vi studenter være ulike, for noen av oss er gode på det digitale, og noen kan nesten ingenting, og vil ha mindre nytte av dette». Andre har direkte utfordringer med digital teknologi, både med hensyn til at det generelt blir «for mye tid foran skjerm» til å være gjennomførbart, mens andre får helserelatert ubehag. Dette ga også opphav til varierende grad av bekymring knyttet til avlagte studier. Mens én deltaker i undersøkelsen hevdet at det er «[i]ngen grunn til forsinket/avlyst studium når alt er nettbasert!», påpekte en annen at det

utkrystalliserte [...] seg to grupper av studenter: de uten barn eller store barn, som fikk mye ekstra tid og kunne multitaske med hjemmeskole og studier, og oss som hadde småbarn som på ingen måte fikk mer tid til studiene og som har strukket strikken langt for å komme oss gjennom studiet [...] Synes det er viktig at dere i en slik undersøkelse får med hvor stor forskjell studieløpet har blitt innad i studentgruppene.

Selv om dette i utgangspunktet kanskje gjelder spesielt i Covid-19-situasjonen hvor alle aktiviteter til alle i husholdningen var begrenset til hjemmet, kan det likevel tenkes at nettbaserte studier vil favorisere studenter hvor hjemmesituasjonen i større grad tillater perioder med konsentrert arbeid. Selv en deltaker som oppgir at hun er alenemor, og som dermed ser en klar fordel i å slippe å reise på fysisk samling, innrømmer at forholdene for å studere hjemme ikke er optimale.

Mange deltakere med lang reisevei til studiested gir uttrykk for å sette pris på utjevningen fjernundervisning medfører:

Det var mye bedre å ha forelesning på zoom. Dette gjorde at jeg ikke trengte å stå opp 04.30 for å komme meg på forelesningen første dag, og jeg slapp å komme hjem kl. 20.00 dagen etter.

En annen deltaker hevdet tilsvarende at Covid-19-situasjonen har pekt i retning av forbedringspotensial for denne gruppen:

Kurs som er helt nettbasert passer godt når du bor i distrikts Norge. Da går det fort bort mye tid for å reise på samlinger. Spesielt fungerer dette godt når en kan samarbeide lokalt og på nett. Ellers vil jeg nevne at muligheten for faglig påfyll generelt har vært mye bedre i forbindelse med Covid-19-situasjonen, da kurs som vanligvis blir holdt på ettermiddagen i en av de større byene, nå blir tilbudt alle i hele landet på nett.

5.4 Omstilling og erfaring

Materialet tyder på at studiestedene valgte ulike tilnærminger og digitale løsninger, og deltakerne gir uttrykk for varierte erfaringer. For enkelte var det liten eller ingen endring da studiet i utgangspunktet var helt eller delvis nettbasert, og dermed rustet for «å tilby et nærstudium på avstand». For andre ble ikke studiene som planlagt. For eksempel var enkelte av de som opprinnelig skulle ta samlingsbaserte studier kritiske til at de *ikke* ble tilbudt forelesninger på nett:

Det er litt underlig at høyskolen ikke fikk på plass noe nettbasert undervisning. Dette med tanke på at vi som er studenter selv fikk på plass dette for våre egne elever, nærmest umiddelbart.

Flertallet virker imidlertid fornøyd med studiestedenes evne til omstilling og vilje til å utvise fleksibilitet med hensyn til krav og frister. Enkelte trekker også fram at omstillingen ble gjort raskt, og at studiestedet «gjorde en kjempegod jobb for å opprettholde kvaliteten på studiet». De fleste følte seg også godt ivaretatt og velinformerte, og hevder at kontakten med lærestedet ble opprettholdt gjennom ulike digitale plattformer.

Det virker imidlertid som at omstilling og fleksibilitet i noen tilfeller gjorde situasjonen usikker og vanskelig å håndtere. Én deltaker viser til at nettundervisningen ikke ble gjennomført de tre dagene som var avsatt til samling, men fordelt ut over flere ettermiddager, noe som førte til at vedkommende ikke fikk dratt nytte av vikarordningen med fri de tre dagene det skulle vært samling.

Til slutt virker de ulike deltakerne i varierende grad fornøyd med å bli tvunget til å ta nettstudier og med de ulike digitale løsningene. For enkelte handler dette om preferanser, og som vi så antydning til over ble det opplevd som «en stor påkjenning å være så digital». I tillegg til dette kommer tekniske problemer og internett-kvalitet. Det er likevel mange som uttrykker at det var «[s]upert med nettstudier».

Et innspill som peker ut over Covid-19-situasjonen er at det «bør utarbeides mer helhetlige løsninger, slik at ikke hver foreleser har sin kanal å kommunisere med elevene» på, og at det også bør «utarbeides en helhetlig oversikt over aktiviteter» slik at deltakerne kan være forberedt. Når det gjelder de ulike plattformene

er flere kritiske til at Canvas er rotete og uoversiktlig, og at plattformen fungerte «dårlig for formidling av informasjon». Det er flere som er fornøyde med Teams, og kanskje spesielt Zoom:

Zoom er et overlegent program [...] Breakout room, gruppeoppgaver og korte diskusjoner gjør at studiet er ganske normalt. Vi blir aktivisert. Lærerne kan gå i grupperommene og høre på oss.

Det kan her være vesentlig å skille mellom ulike aktiviteter. Mens mange uttrykker at de er fornøyde med digitale forelesninger og samlinger, er det flere som er kritiske til gruppearbeid og muntlig eksamen. Likevel uttrykker mange at digitale forelesninger blir en «for rask gjennomgang av det som faktisk var vanskelig». Vi er med dette over på betraktningene som ble gjort knyttet til kvaliteten på fjernundervisningen

5.5 Nettundervisning og kvalitet på undervisningen

Igen ser vi at erfaringene og synspunktene varierer. Mens enkelte velger å gi uttrykk for at «Situasjonen med covid19 hadde liten innflytelse på utdanningen og faglig utbytte pga gode digitale løsninger», og at «nettundervisningen har fungert over all forventning», hevder andre at «[d]et lille som var av nettundervisning var svært dårlig». Noe av forklaringen på dette kan kanskje finnes i andre svar som påpeker at kvaliteten varierer mellom ulike forelesere:

Det er flere forelesere og noen har klart overgangen til nettundervisning veldig godt. Andre forelesere har ikke gjort noe for å legge til rette for læring annet enn les disse sidene.

Tilsvarende hevder en annen deltaker at det var «store variasjoner mellom lærer og tema». En forklaring kan være erfaring med bruk av digitale plattformer, slik at «det blir lavere kvalitet på samlingene når forelesere er fersk med å undervise via videomøter». Det kan virke som at forelesere som er erfarne med nettbasert undervisning i større grad vet hvilke muligheter det ligger i digitale plattformer når det gjelder undervisningsopplegg:

Veldig gode lærere med god kompetanse i zoom. De lagde gode undervisningsopplegg hvor vi kunne diskutere og jobbe i små grupper.

Flere trekker fram muligheten som ligger for interaksjon mellom studentene og gruppearbeid:

Det finnes så mange muligheter for god undervisning via nett. Foreslår lærere bruker inndeli[n]g i gruppearbeid digitalt via skolens plattform i større grad, slik at det blir økt interaksjon mellom studentene.

Andre peker også på muligheten for lærerike undervisningsopplegg «hvor foreleser hadde laget gode refleksjonsoppgaver knyttet til fagtekst», mens «ren forelesning på zoom uten opplegg til forberedelser [gir] lite utbytte for min del». For enkelte handler dette om avstanden som skapes, og «[d]igitale forelesninger blir ikke akkurat det samme som å ha foreleseren i samme rom».

Blant svarene er også innspill på at nettbasert undervisning er noe som bør vurderes for fremtiden:

Jeg er fornøyd med nettseminarene fordi det er en fin måte å lære på og dele erfaringer. Fant det som nyttig arbeidsmåte og det burde være flere nettsem[inar] som dekker hele pensum. For studenter som tar videreutdanning er det nok med skriftlige oppgaver, interessante forelesninger og nettseminarene.

Andre hevdet på den andre siden at «[n]ett-undervisning blir for slitsomt i lengden» og at «[d]et er viktig med personlig fremmøte for at utdanningen skal være god for meg». Dette kan handle både om preferanser, både sosialt og med hensyn til læring, men også om tillagte læringsstrategier og kompetanse i selvregulert læring.

Som vi så over satte flere deltakere pris på muligheten nettbasert undervisning ga til å kunne se videoforelesninger om igjen. På samme måte åpner denne løsningen for at forelesere kan gjenbruke samme forelesning, og dermed redusere deres tidsbruk. Dette var imidlertid noe som ble trukket fram som negativt av deltakerne:

Når høyskoler har nettbaserte tilbud, så bør de ikke kunne basere seg på noe som er gjort ferdig for over fem år siden og knapt følge opp studentene. Det har vært emneevaluering der mange studenter har klaga på det samme hver gang over to år uten at noe med emnene har blitt forbedret av den grunn. F.eks. feil i oppgaver og forelesninger som vi gir beskjed om, men ikke blir rettet opp. Veiledere som retter oppgaver ut fra instruksjoner som ble endra 3 år tilbake osv. Dette går ikke spesielt på Covid19, men mer generelt på studiet.

For å unngå dette foreslår en annen deltaker at forelesningen, selv om det er på nett, bør foregå i sanntid, ikke minst også for de «kunne stilt spørsmål underveis, og ikke bare sett på en video som var lagt ut».

Det å møtes for å kommunisere, diskutere og stille spørsmål ble trukket fram som viktig for mange. For enkelte ledet omstillingene på grunn av Covid 19-situasjonen til at allerede svake sider ved studietilbudene ble forsterket ved at det «nyttigste på studiet har vært pausene på forelesningsdagene, da har jeg pratet fag med medstudenter». Det uttrykkes med andre ord et behov for mer «kunnskapsdeling blant lærerne», med «mer samarbeid oss studenter imellom, om oppgaver, erfaringsutvekslinger og tips om hvordan vi kan bedre undervisningen for elevene».

Det blir hevdet at studiene i stedet bærer «preg av "forelesninger" om ulike emner og selvstendig arbeid».

Videre er det å møtes fysisk for enkelte en forutsetning for å «få hjelp underveis ved oppgaveløsning» og for å kunne stille spørsmål. Ikke minst forsvinner «den spontane, direkte kommunikasjonen som opptrer i et fysisk klasserom». Slik sett blir det hevdet at mens digitale samlinger «fungerer ved rene forelesninger», gir fysiske samlinger «et mye bedre læringsutbytte». Dette fordi «[f]orelesninger via nett gjør [...] at man mister kommunikasjon med lærere og medstudenter som er en viktig del i læringsprosessen», og, som en annen deltaker skriver, er fysiske samlinger «med engasjerte og flinke medstudenter og professorer svært bærende for å bearbeide erfaringer og teori».

For andre kan disse utfordringene løses ved hjelp av de digitale hjelpemidlene, og det er forslag både om videochat og gruppemøter i Teams for å få dialog underveis. Som en annen deltaker understreker avhenger imidlertid slike løsninger av at det er en relativt liten gruppe studenter.

Som vi har sett enes de fleste av deltakerne som har besvart det åpne spørsmålet om at fysiske samlinger har verdi. Dette gjelder selv de som er fornøyde med nettbasert fjernundervisning. Dette handler, som vi har vært inne på, både om undervisningsopplegg og kontakt med foreleser og medstudenter. I tillegg handler savnet av fysiske samlinger om ensomhet og ønske om sosialt samvær:

Selv om den siste samlingen ble nettbasert og det gikk greit, er fysiske samlinger klart å foretrekke. Gruppearbeid og den sosiale kontakten er svært viktig når det gjelder videreutdanning. Det er denne delen som gir 60% av inspirasjonen og gleden ved å studere.

Det var derfor enkelte som følte seg «litt alene og overlatt til deg selv» og som «sakna likesinna å komme saman med for å utforske og teste det me lærte». Igjen er det delte synspunkter på hvorvidt digitale løsningen kunne bøte på dette, og en annen deltaker uttrykker at det «var "godt" å delta på videomøter, når ellers hele Norge var stengt ned».

Generelt framstår det som at studiestedene så vel som studentene ble kastet ut i en situasjon der de måtte lære fort, både å undervise digitalt og å erverve kompetanse i selvregulert læring og dra nytte av nettbasert undervisning. En av deltakerne ender dermed med å konkludere at når man ser erfaringen under ett er det kanskje noe inspirasjon å trekke ut for framtidens studietilbud:

Det er stor forskjell på hvordan jeg har kommet meg inn og igjennom stoffet før og etter covid 19. Fysiske mastersamlinger gjør at vi får diskutert, tenkt, samarbeidet med hverandre og foreleserne. Digitale samlinger/forelesninger har hatt naturlige begrensninger på denne biten. Samtidig ser jeg stor forskjell fra den første samlinga vi hadde (hvor alt var nytt) til den neste (der man hadde fått mer

erfaring i hvordan drive digitale samlinger). Dette gjør at jeg faktisk har tenkt at enkelte deler av pensum godt kan gjennomføres digitalt (enkelte forelesninger, for eksempel).

5.6 Oppsummering

Vi fikk inn veldig mange tilbakemeldinger om videreutdanningen generelt, og om Covid-19-situasjonen spesielt. I dette kapitlet har vi valgt å sette søkelys på svarene som kan peke framover på videreutvikling av studietilbudet, til tross for at nedstengingen kan hevdes å være en veldig atypisk situasjon. Det er med andre ord viktig at erfaringene som det gis uttrykk for i dette kapitlet settes inn i den konteksten.

Hovedinntrykket er at å bli tvunget over i nettbasert fjernundervisning har fungert tilfredsstillende for de fleste, men med variasjoner knyttet både til kvaliteten på de tilbudte nettstudiene, hvorvidt digitale løsninger var formålstjenlige og i hvilken grad man opplevde mestring i en situasjon med krav til mer selvregulert læring. Som vi har sett satte enkelte pris på fleksibiliteten og på å slippe å bruke unødvendig tid og ressurser på reising. Det vektlegges imidlertid at det som er muligheter for noen er begrensninger for andre. Om det blir aktuelt å tilby flere helt nettbaserte kurs kan det være viktig å opprettholde at dette skal være nettopp *fleksibelt*, det vil si at den enkelte student må kunne kombinere nettstudier med fysisk oppmøte.

Det er gjennomgående uttrykt at fysisk oppmøte har en verdi i seg selv. Dette gjelder både anledningen til å kommunisere, diskutere, dele erfaringer og stille spørsmål, men også nettverksbygging og sosialt samvær. Selv studentene som uttrykte at det nettbaserte tilbudet var godt, påpekte at de savnet fysiske samlinger. Vi så blant annet at fysisk samvær gir motivasjon, glede og inspirasjon.

Studentene gir ulikt bilde av studiestedenes evne til omstilling og til å tilby nettundervisning med god kvalitet. Som vi så trekkes erfaring fram som en mulig forklaring på dette, både på institusjonelt nivå og hos den enkelte foreleser. Det er flere deltakere som hevder at læringsutbyttet har vært skadelidende i situasjonen med Covid-19. Dette kan henge sammen med deltakernes forventninger. For enkelte av deltakerne som meldte seg på et samlingsbasert tilbud kan påtvunget fjernstudier innebære en skuffelse, noe som kan ha påvirket vurderingen av tilbudet. Samtidig har vi sett mange eksempler på deltakere som ble positivt overrasket. På dette punktet er også konteksten med nedstenging viktig å bære in mente, all den stund studiene kom i konflikt med andre gjøremål, som hjemmeundervisning av egne barn og av elevene i skolen og familieliv.

Referanser

- Gjerustad, C. og Kårstein, A. (2013). *Deltakerundersøkelsen 2013 – Resultater av en spørreundersøkelse blant ansatte i skolen som har tatt videreutdanning i regi av strategien «Kompetanse for kvalitet»*. NIFU: Rapport 35/2013. Oslo: NIFU.
- Gjerustad, C. og B. Lødding (2014). *Deltakerundersøkelsen 2013- Resultater av en spørreundersøkelse blant ansatte i skolen som har tatt videreutdanning i regi av strategien «Kompetanse for Kvalitet»*. NIFU: Rapport 36/2014. Oslo: NIFU.
- Gjerustad, C. og Salvanes, K.V. (2015). *Deltakerundersøkelsen 2015 – Resultater av en spørreundersøkelse blant ansatte i skolen som har tatt videreutdanning innenfor satsingen «Kompetanse for kvalitet»*. NIFU: Rapport 26/2015. Oslo: NIFU.
- Gjerustad, C. og Næss, T. (2016). *Deltakerundersøkelsen 2016 – Resultater fra en spørreundersøkelse blant ansatte i skolen som har tatt videreutdanning innenfor satsingen «Kompetanse for kvalitet»*. NIFU: Rapport 28/2016. Oslo: NIFU.
- Gjerustad, C. og Ulriksen, R. (2018). *Deltakerundersøkelsen for lærere 2018 - Resultater fra en spørreundersøkelse blant ansatte i skolen som har tatt videreutdanning innenfor satsingen «Kompetanse for kvalitet»*. NIFU: Rapport 26/2018. Oslo: NIFU.
- Gjerustad, C. og Pedersen, K. (2019). *Deltakerundersøkelsen for lærere 2019 – Resultater fra en spørreundersøkelse blant ansatte i skolen som har tatt videreutdanning innenfor strategien «Kompetanse for kvalitet»*. NIFU: Rapport 19/2019. Oslo: NIFU.
- Kunnskapsdepartementet (2011). *Kompetanse for kvalitet - Strategi for etter- og videreutdanning 2012–2015*. Hentet fra: <http://www.udir.no/Upload/skoleutvikling/5/Kompetanse%20for%20kvalitet.pdf?epslanguage=no>.
- Kunnskapsdepartementet (2015). *Kompetanse for kvalitet. Strategi for videreutdanning for lærere og skoleledere frem mot 2025*. Hentet fra: https://www.regjeringen.no/contentassets/731323c71aa34a51a6febdeb8d41f2e0/kd_kompetanse-for-kvalitet_web.pdf.
- Oxford Research (2011). *Utbytte av videreutdanning. Deltakerundersøkelsen 2011: Utbytte av deltakelse i «Kompetanse for kvalitet. Strategi for videreutdanning av lærere»*. Kristiansand: Oxford Research.

- Oxford Research (2012). *Utbytte av videreutdanning - 2. Deltakerundersøkelsen 2: Utbytte av deltakelse i «Kompetanse for kvalitet. Strategi for videreutdanning av lærere»*. Kristiansand: Oxford Research.
- Rambøll (2010). *Videreutdanning 2009 – 2010. Analyse av Deltakerundersøkelsen*. Oslo: Rambøll.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2017). *Self-determination theory: Basic psychological needs in motivation, development, and wellness*. New York: Guilford Publishing.
- Tømte, C., Olsen, D. S., Waagene, E., Solberg, E., Børing, P. og Borlaug, S. P. (2015). *Kartlegging av etter- og videreutdanningstilbud i Norge*. NIFU: Rapport 39/2015. Oslo: NIFU.
- Ulriksen, R. og Gjerustad, C. (2017). *Deltakerundersøkelsen for lærere 2017. Resultater fra en spørreundersøkelse blant ansatte i skolen som har tatt videreutdanning innenfor strategien «Kompetanse for kvalitet»*. NIFU: Rapport 21/2017. Oslo: NIFU.

Tabelloversikt

Tabell 3.1: Hvilket trinn lærerne hovedsakelig er tilknyttet.	14
Tabell 3.2: Hvor deltakerne studerer. N = 3473.....	16
Tabell 3.3: Hvilke fag deltakerne studerer. N = 3511.....	18
Tabell 4.1: Regresjon med opplevd kvalitet på studiet etter Covid-19 som avhengig variabel. N = 2907.....	31

Figuroversikt

Figur 3.1: Aldersfordeling blant deltakerne. Prosent. N=3546.....	14
Figur 3.2: Deltakernes utdanning etter trinn. Prosent. N=3523.	15
Figur 3.3: Studiet var lagt opp som et helt nettbasert studium, uten fysiske samlinger. Etter studiested. Prosent. N=3473.	16
Figur 3.4: Studiet var lagt opp som et helt nettbasert studium, uten fysiske samlinger, etter faggrupper. Prosent. N=3511.	19
Figur 3.5: Den viktigste grunnen til at lærerne søkte om videreutdanning. N=3546. Prosent.	20
Figur 3.6: Andel som tar videreutdanning grunnet ny kompetanseforskrift. Prosent.	21
Figur 3.7: Andel lærere som svarer at ny kompetanseforskrift var viktigste grunn til å søke om videreutdanning, etter trinn. Prosent.	22
Figur 4.1: Har studietilbudet blitt forsinket eller avlyst på grunn av Covid-19? Prosent. N = 3646.....	24
Figur 4.2: Regner du med å fullføre studiet som planlagt? Prosent. N = 3598.....	25
Figur 4.3: I hvilken grad har den endrede situasjonen med Covid-19 på skolen du jobber ved gjort det vanskeligere å fullføre videreutdanningen? Prosent. N = 3488.	25
Figur 4.4: Hvordan har undervisningen i studiet forandret seg som en følge av situasjonen med Covid-19?	26
Figur 4.5: Endringer i undervisningen som følge av Covid-19 etter om studiet var samlings- eller nettbasert. Prosent. N = 3487.....	27
Figur 4.6: Inntrykk av kvaliteten på studiet. Prosent. N = 3463.....	29
Figur 4.7: Inntrykk av kvalitet på studiet etter om det var samlings- eller nettbasert. Andel som svarer «Svært god». Prosent. N = 3487.....	30

Nordisk institutt for studier av
innovasjon, forskning og utdanning

Nordic institute for Studies in
Innovation, Research and Education

www.nifu.no